

red*project

DIPLOMOVÁ PRÁCA

BcA. Beáta Palíková
Atelier Jaroš/Bednář

Vedúci diplomovej práce
MgA. Jan Jaroš

LS 2020/2021

Ústav prumyslového designu
FA ČVUT

Grafické spracovanie
BcA. Beáta Palíková

Jazyková korektúra
Mgr. Ľuba Ďurčová

Tisk a väzba
voala.cz

© 2021

OBSAH

Podakovanie	4
Anotácia	5
Úvod	6
Analýza	9
Výstup analýzy	15
Návrhový proces	23
Výstup návrhového procesu	31
Vízia projektu	43
Záver	49
Zdroje	54

POĎAKOVANIE

Veľká vďaka patrí vedúcemu diplomovej práce MgA. Janovi Jarošovi a odbornému asistentovi Akad. mal. Miroslavovi Bednářovi za trpezlivé a obohacujúce konzultácie, nielen pri tejto práci, ale počas všetkých tých rokov. Ste hrdinovia.

Ďakujem Martinovi Mlejnkovi za pomoc pri realizácii a výrobe.

Ďakujem MgA. Kryštofovi Haničincovi za podporu a nadhľad nad vecou v časoch osobnostnej krízy a pochybností. Táto práca by nikdy nedosiahla svoj koniec nebyť jeho.

Ďakujem matke a otcovi.

ANOTÁCIA

red*project je kolekcia drevených hračiek, ktorá sa snaží upriamiť pozornosť na dopad environmentálnej krízy. Kolekcia ilustruje zvieratá, ktoré sú zahrnuté na tzv. Červenom zozname ohrozených druhov. Pomocou hračky/objektu sa snaží problematiku komunikovať širšiemu spektru spotrebiteľov a priblížiť tak realie problému mladšiemu užívateľovi. Kolekcia je koncipovaná ako štart charitatívnej činnosti, ktorá prostredníctvom designu dokáže dvíhať povedomie o ekologických problémoch.

ANNOTATION

red*project is a collection of wooden toys that seeks to draw attention to the impact of the environmental crisis. The collection illustrates the animals that are included in the so-called Red list of endangered species. With the help of a toy/object, it tries to communicate the issue to a wider range of consumers and thus bring the realities of the problem closer to a younger user. The collection is conceived as the start of a charitable activity that can raise awareness of environmental issues through design.

Ked' som bola dieťa ja, nikdy by mi nenapadlo, že plyšové, drevené či iné hračky, ktoré mám, zhmotňujú druhy zvierat, ktoré sa v mojej dospelosti budú na zemi vyskytovať v počte nižšom než 20 jedincov. Ako dieťa som predpokladala, že všetky zvieratá, ktoré vidím v zoologickej záhrade, žijú niekde vo svete vo voľnej prírode a určite by mi nenapadlo, že niektoré z nich žijú už len v spomínaných zoologických záhradách či ľuďmi vytvorených rezerváciách. Keď som sa naprvom stupnizákladnej školy učila rozmanitosť živočíšnych druhov, nikto nespomínal, že niektoré z nich boli už v tej dobe na pokraji vyhynutia a že je možné, že pokým budem dospelá, tento druh už na našej planéte žiť nebude.

PREDHOVOR

Spoločnosť, ako taká, sa už istú dobu zaoberá environmentálnou krízou, ktorá sa stáva čím ďalej, tým viac dôležitou otázkou existencie. Riešenie problému je predmetom nespočetne veľkého množstva výskumov a ľudského bádania v rôznych odvetviach, vrátane designu a navrhovania predmetov každodenného použitia. Nakoľko mám pocit, že sa táto problematika dotýka každého z nás a je každodennou súčasťou rozhodovacieho procesu každého jedinca, je mi prirodzené zahrnúť túto tému do svojej autorskej činnosti.

Okrem toho, že ľudstvo úpenlivo pracuje a hľadá riešenia na tento problém, je z môjho pohľadu dôležitý aj druhý aspekt tejto činnosti. Na tento problém poukazovať a zvyšovať o ňom povedomie. Vzdelávať ľudí a nastávajúce generácie v čo najnižšom veku a poukazovať na pochybenia ľudskej činnosti, na možné riešenia a alternatívy, prípadne na dopady ľudskej pasivity.

Keď som bola dieťa ja, nikdy by mi nenapadlo, že plyšové, drevené či iné hračky, ktoré mám, zhmotňujú druhy zvierat, ktoré sa v mojej dospelosti budú na zemi vyskytovať v počte nižšom než 20 jedincov. Ako dieťa som predpokladala, že všetky zvieratá, ktoré vidím v zoologickej záhrade, žijú niekde vo svete vo voľnej prírode a určite by mi nenapadlo, že niektoré z nich žijú už len v spomínaných zoologických záhradách či ľuďmi vytvorených rezerváciách. Keď som sa na prvom stupni základnej školy učila rozmanitosť živočíšnych druhov, nikto nespomínal, že niektoré z nich boli už v tej dobe na pokraji vyhynutia a že je možné, že pokým budem dospelá, tento druh už na našej planéte žiť nebude.

Tému diplomovej práce som preto postavila na ilustrovaní dopadu environmentálnej krízy na určité odvetvie životného prostredia - faunu. Dopad ľudskej činnosti na existenciu určitých živočíšnych druhov je ťažiskovým bodom tohto projektu.

Druhým ťažiskom je priestor pre možnú participáciu v snahe tento dopad zvrátiť. Priestor, ktorý ponúka možnosť, podieľať sa na riešení problému, každému kto má záujem čo i len malým gestom prispieť k zvratu či oddialeniu predpovedanej skutočnosti.

ZADANIE

Cieľom projektu je vytvoriť kolekciu hračiek/objektov, ktorá reflektuje dopady environmentálnej krízy na živočíšnu ríšu. Cieľom je vytvoriť hračku, ktorá bude zároveň objektom, pripomínajúcim diverzitu živočíšnych druhov a bude poukazovať na ohrozené druhy zvierat. Zároveň je cieľom upriamiť pozornosť detí na problematiku hravou formou - hračkou.

Cieľom projektu je aj vytvoriť platformu na finančnú participáciu v snahe zmeniť súčasný dopad, prostredníctvom designu. Zámerom je tiež navrhnuť značku, pod ktorou by sa mohla kolekcia rozširovať a naberať priestor pre zapojenie ďalších kolegov a odborníkov z odboru. Platformu, ktorá bude pôsobiť na rozmedzí designu a osvedy danej témy.

ANALÝZA TRHU

Prieskum trhu a súčasnej či minulej obdobnej činnosti u nás aj vo svete mi ukázal, že zaoberanie sa environmentálnymi či inými krízovými témami spoločnosti je pre designérov prirodzené a reflektovanie prostredníctvom designu je celkom časté. Väčšina podobných projektov je postavená na charitatívnom podklade a finančný výťažok z predaja navrhnutého produktu je venovaný na podporu riešenia danej problematiky. Opakujúcim sa princípom sú projekty, ktoré spájajú za bežných okolností konkurenčných designérov a designérske štúdiá a za spoločným cieľom vytvárajú produkty či kolekcie so širším a stabilnejším pôsobením a dopadom. Nižšie uvádzam niekoľko ukážok projektov s podobným koncepčným zameraním, či kolekcií s obdobnou tematikou – zvierat.

Obr. 1 Teddy od štúdia Afteroom, súčasť Nepali project

Škandinávská spoločnosť Menu v spolupráci s rozvojom organizáciou Danida, ktorej cieľom je pomáhať ľuďom z chudobných oblastí, podporou ľudských práv a hospodárskeho rastu. Spoločne s design štúdiom Afteroom a ďalšími tromi škandinávskymi štúdiami navrhli kolekciu "mäkkých" produktov. Spoločnosť Menu uviedla, že cieľom tejto iniciatívy je pomôcť dievčatám v Nepále využiť tradičné remeselné zručnosti, ako je tkanie, aby sa mohli uživiť. Vyhýbajú sa tak alternatíve stať sa sexuálnou pracovníčkou a odlúčeniu sa od svojich rodín.

Obr. 2 Lampa v tvare nosorožca z recyklovaných plastových hračiek

Hračky a detský nábytok vytvorený recykláciou starých a nefunkčných plastových detských hračiek. Ecobirdy je značka, ktorej cieľom je „vytvárať kúsky, ktoré deťom umožnia zažiť tvorivosť a zároveň zvýšiť povedomie o udržateľnosti.“

Obr. 3 Kartónové zvieratká z použitých krabíc na TV

Víťazný návrh súťaže "Samsung Out of the Box" o následné využitie krabíc, použitých na transport výrobkov. Z použitých krabíc si užívateľ skladá tri ohrozené druhy zvierat, ktoré fungujú ako hračky, odkladacie stolky či dekorácie interiéru.

Obr. 4 Variabilné plyšové zvieratká s využitím magnetu

Súbor plyšových zvieratiek, ktoré tvoria telo a ostatné časti tela je možné meniť - prichytávajú sa pomocou magnetu všitého vo vnútornej strane objektu. Vysoká variabilita a priestor pre kreatívne uvažovanie užívateľa.

TVAROVÁ ANALÝZA

V súčasnosti sa na trhu nachádza obrovské množstvo kolekcií hračiek ilustrujúcich zvieraciu ríšu. Väčšina z nich sa zameriava na všeobecne najznámejšie druhy zvierat. Kolekcie sú ucelené z hľadiska lokality, v ktorej sa nachádzajú alebo podľa druhov samotných zvierat. Napríklad kolekcia Africa od designéra Reného Šulca sa zameriava na zver žijúcu v oblasti Safari v Afrike. Tvaroslovie jednotlivých zvierat sa líši najmä podľa cieľovej skupiny užívateľov, pre ktorých je produkt určený. Zatiaľ čo produkt navrhnutý pre najmladšiu vekovú kategóriu je eliminovaný na čo najjednoduchší tvar, výrobky pre staršie generácie pracujú s väčšou opisnosťou a konkrétnosťou. Rovnako je volené materiálové prevedenie. Vzťahuje sa na cieľovú skupinu no všeobecne prevláda drevo, plast, či textília.

Tvarové, hygienické a bezpečnostné požiadavky pri tvorbe a navrhovaní hračiek sú veľmi špecifické. Vzťahujú sa na použitý materiál, veľkosť produktu a jeho častí, či na povrchovú úpravu. Všetky aspekty podliehajú prísnyim pravidlám a je nutné ich naplniť.

Obr. 5 Kolekcia Afrika, René Šulc

Kolekcia Africa od designéra Reného Šulca sa vyznačuje jednoduchou utilitárnou formou s jednotiacim prvkom – kruhovým otvorom. Celou kolekciou sa nesie rovnaké tvaroslovie a všetky zvieratá sú postavené na pojazdných drevených kolieskach.

Veľmi citlivo zvolená farebná paleta v odtieňoch žltej a šedej dopĺňa celkový dojem z kolekcie.

Obr. 6 Kolekcia drevených hračiek, Kay Bojensen

Táto kolekcia sa vyznačuje svojím popisným tvaroslovím a kladie dôraz na prácu s materiálom. Kombinuje rôzne odtiene dreva a ťaží z ich rozdielnosti. Mechanické časti hračiek umožňujú zmenu polohy zvierat. V súčasnej dobe sa hračky od návrhára Kay Bojensena stali skôr zberateľským kúskom.

Obr. 7 Kolekcia drevených hračiek, MUZO

Zaujímavá práca s polygonálnym povrchom tvarov zvierat umožňuje mechanické otáčanie a nastavovanie polohy tela u kolekcie drevených hračiek navrhnutých štúdiom MUZO.

Obr. 8 Drevené hračky, Kutulu

Hračky vyrobené z dreva, od značky Kutulu, pracujú s prísnyimi geometrickými tvarmi a motívom, pomocou ktorých, zhmotňujú konkrétne zvieratá v trochu abstrahovanej podobe.

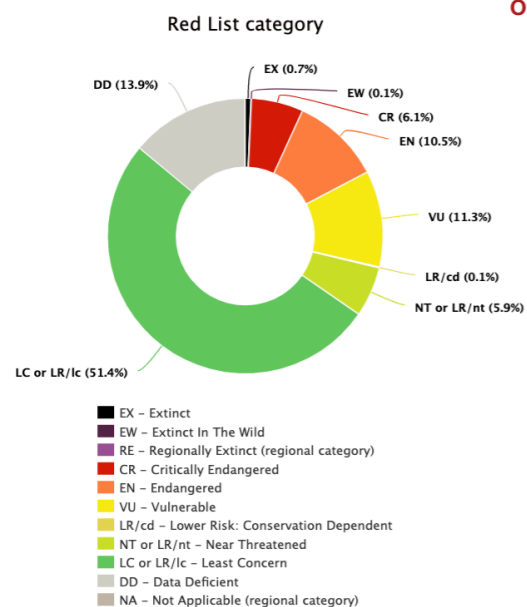
ANALÝZA PROBLEMATIKY

Pre vytvorenie kolekcie hračiek ilustrujúcich ohrozené druhy zvierat, som sa rozhodla čerpať informácie a dáta z Červeného zoznamu ohrozených druhov (The IUCN Red List of Threatened Species, n.d.) **1** Červený zoznam je zoznam ohrozených živočíchov a rastlín, ktorý vydáva Medzinárodná únia na ochranu prírody a prírodných zdrojov (International Union for Conservation of Nature, n.d.) **2**

IUCN vydáva tzv. Červený zoznam od roku 1964. Neprerušite zbiera dáta a pravidelne tento zoznam aktualizuje. Využíva súbor presných kritérií, relevantných pre všetky druhy a všetky regióny sveta, na vyhodnotenie rizika vyhynutia množstva druhov a poddruhov rastlín, zvierat a iných organizmov. V súčasnosti je považovaný za autoritatívneho sprievodcu stavom biologickej diverzity. Podľa IUCN sú formálne stanovenými cieľmi Červeného zoznamu poskytovanie vedecky podložených informácií o stave druhov a poddruhov na globálnej úrovni, upriamenie pozornosti na rozsah a dôležitosť ohrozenej biodiverzity, ovplyvnenie národnej a medzinárodnej politiky a rozhodovania.**3** Organizácia, ktorá stojí za Červeným zoznamom ohrozených druhov tiež z dlhodobého hľadiska sleduje, či jednotlivé druhy organizmov majú tendenciu pribúdať alebo ubúdať.

Červený zoznam ohrozených druhov rozdeľuje subjekty do ôsmich hlavných kategórií:

1. Vyhynutý
2. Vyhynutý vo voľnej prírode
3. Kriticky ohrozený
4. Ohrozený
5. Zraniteľný
6. Závislý od ochrany
7. Takmer ohrozený
8. Najmenej ohrozený

Obr. 9 Graf zastúpenosti jednotlivých kategórií Červenej listiny ohrozených druhov

Červený zoznam ohrozených druhov kategorizuje informácie podľa množstva ďalších parametrov. Podľa geografického rozdelenia, spôsobu ohrozenia či prirodzeného prostredia výskytu. Taktiež rozdeľuje druhy podľa taxonómie do hierarchicky usporiadaných kategórií na základe ich druhov, vlastností a predpokladu vzťahov druhov v priebehu evolúcie.

V súčasnosti najväčší podiel tvorí kategória najmenej ohrozený so zastúpením 51,4 %. Pre prácu na tomto projekte som zvolila kategóriu s akútnejším statusom – kriticky ohrozený (6,1 %). Táto kategória je zlomovým bodom medzi ohrozenými druhmi a ich vyhynutím vo voľnej prírode.

DÔVODY OHROZENIA DRUHOV

Ohrozený druh je typ organizmu, ktorému hrozí vyhynutie. Druhy sú ohrozené z dvoch hlavných dôvodov: strata biotopu alebo prostredia prirodzeného výskytu a strata genetickej variability.

Strata prostredia prirodzeného výskytu

Strata prostredia prirodzeného výskytu môže nastať prirodzene. Napríklad dinosaury vyhynuli rýchlou zmenou podnebia v období kriedy. Nedokázali sa prispôsobiť tejto rýchlej zmene a preto sa najprv stali ohrozenými a následne vyhynuli. Druhým spôsobom straty biotopu je ľudská činnosť. Rozvoj priemyslu, poľnohospodárstva a osídľovanie oblastí redukuje biotop organizmov rôznymi spôsobmi. Vývoj môže nepriamo ohroziť až niekoľko druhov organizmov, závislých na danom biotope. Úbytok organizmov nastáva aj pri zmenšovaní ich priestoru pôsobenia. Jednotlivé druhy zvierat potrebujú na svoju existenciu určitú rozlohu, ktorá je rozvojom ľudstva zmenšená. Ako sa človek dostáva do väčšej blízkosti divokým organizmom, častokrát ich zneškodňuje len samotnou ľudskou činnosťou, napríklad prostredníctvom aplikácie pesticídov, kolíziami s autami či lovom. Následkom týchto činností sa organizmy stávajú ohrozené. **4**

Strata genetických variácií

Genetická variácia je diverzita vyskytujúca sa v rámci druhu. Genetická variácia umožňuje druhom prispôsobiť sa zmenám v životnom prostredí. Zvyčajne platí, že čím väčšia je populácia druhu, tým väčšia je jeho genetická variácia. Inbreeding je reprodukcia s blízkymi členmi rodiny. Skupiny druhov, ktoré majú tendenciu k kríženiu, majú zvyčajne malú genetickú variáciu, pretože do skupiny nie sú zavedené žiadne nové genetické informácie. Strata genetickej variácie sa môže vyskytnúť prirodzene. Gepardi, pôvodom z Afriky a Ázie, sú ohrozeným druhom práve kvôli malej genetickej variácii. Je medzi nimi veľmi málo genetických rozdielov a preto sa nedokážu dostatočne adaptovať na zmeny v prostredí. Ku strate genetických variácií môže viesť aj ľudská činnosť. Nadmerný lov a rybolov znížili populáciu mnohých druhov. Znížená populácia znamená menej chovných párov. Chovný pár sa skladá z dvoch dospelých členov druhu, ktorí nie sú v príbuzenskom vzťahu a môžu produkovať zdravé potomstvo. S menším počtom chovných párov sa genetická variácia znižuje. **5**

VÝBER Z KATEGÓRIÍ

Pre tento projekt som sa rozhodla urobiť výber, z Červeného zoznamu ohrozených druhov, presných špecifikácií. Projekt je postavený na stvárnení kriticky ohrozených druhov zvierat – cicavcov, bez ohľadu na zemepisné ohraničenie výskytu, tzn. výskyt globálny. Do kolekcie som sa snažila zahrnúť širšie spektrum druhov s rôznym prirodzeným prostredím výskytu. Ťažiskovým prvkom pre konkrétny výber živočíchov je spôsob, ktorým je ohrozovaný ich výskyt a šanca na prežitie. Táto kolekcia zhmotňuje šesť živočíšnych druhov, pričom každý z nich sa ocitol v skupine kriticky ohrozených kvôli dopadu špecifickej ľudskej činnosti alebo dôsledkom iných environmentálnych zmien.

Na nasledujúcich stranách nájdete výpis vybraných druhov pre navrhovanú kolekciu. Zároveň tam nájdete konkrétne informácie o odhadovanom zostávajúcom počte jedincov na zemi, dôvody ohrozenia a na mape označené miesta výskytu.

Dôvody ohrozenia - legenda

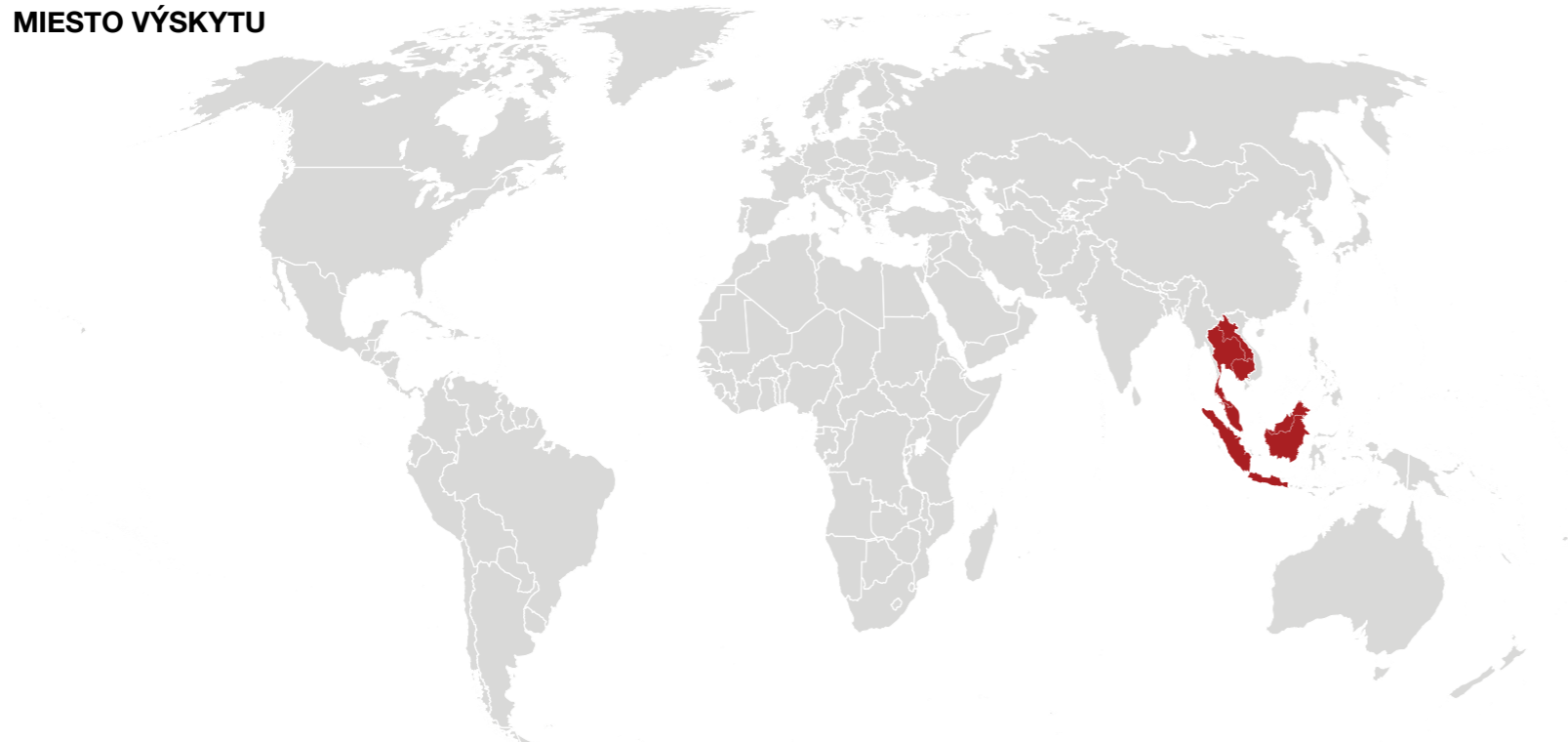
- 1 Obytný a komerčný rozvoj
- 2 Poľnohospodárstvo a akvakultúra
- 3 Výroba energie a ťažba
- 4 Doprava a oblužné koridory
- 5 Využitie biologických zdrojov
- 6 Prirodzené zmeny systému
- 7 Invazívne a iné problémy druhov, genetiky a choroby
- 8 Znečistenie
- 9 Prírodné katastrofy
- 10 Klimatické zmeny
- 11 Iné

SUNDA PANGOLIN

Sunda pangolin sa dostal na Červený zoznam ohrozených druhov kvôli nadmernému úbytku vďaka pytliactvu a lovu najmä na území Ázie a Afriky. Ľudstvo ich využíva v tradičnej čínskej medicíne aj napriek tomu, že neexistujú laboratórne dôkazy o ich účinnosti. Ich koža je posiatá šupinami, ktoré obsahujú keratín, rovnako ako ľudské nechty. Sunda pangolin je plaché nočné zviera s tendenciou byť samotárske a preto neexistujú spoľahlivé odhady počtu jedincov. Vedci však v poslednej dobe zaznamenali veľmi náročné ich vystopovať, čo môže značiť ich enormný úbytok. Podľa Dohovoru o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín bol v roku 2016 zakázaný medzinárodný obchod so všetkými ôsmimi druhmi pangolínu. **6**

MIESTO VÝSKYTU

DÔVODY OHROZENIA

1, 4, 5, 7

ODHADOVANÝ POČET JEDINCOV

< neznámy >

Obr. 10 Sunda Pangolin

JAVAN RHINOCEROS

Jávsky nosorožec je najohrozenejší druh z piatich druhov nosorožcov. Jávske nosorožce kedysi žili po celej severovýchodnej Indii a juhovýchodnej Ázii. Tento druh je tmavo šedej farby a má jediný roh s veľkosťou až asi 10 palcov. Jávske nosorožce sa vyskytujú iba v jednej chránenej oblasti na svete. Sú mimoriadne zraniteľní voči vyhynutiu v dôsledku prírodných katastrof, straty biotopov, chorôb a najmä pytliactva. Jávske nosorožce sú cielene zabíjané lovcami trofejí v tomto prípade kvôli ich jedinému rohu s ktorým sa obchoduje na čiernom trhu. **7**

DÔVODY OHROZENIA

2, 5

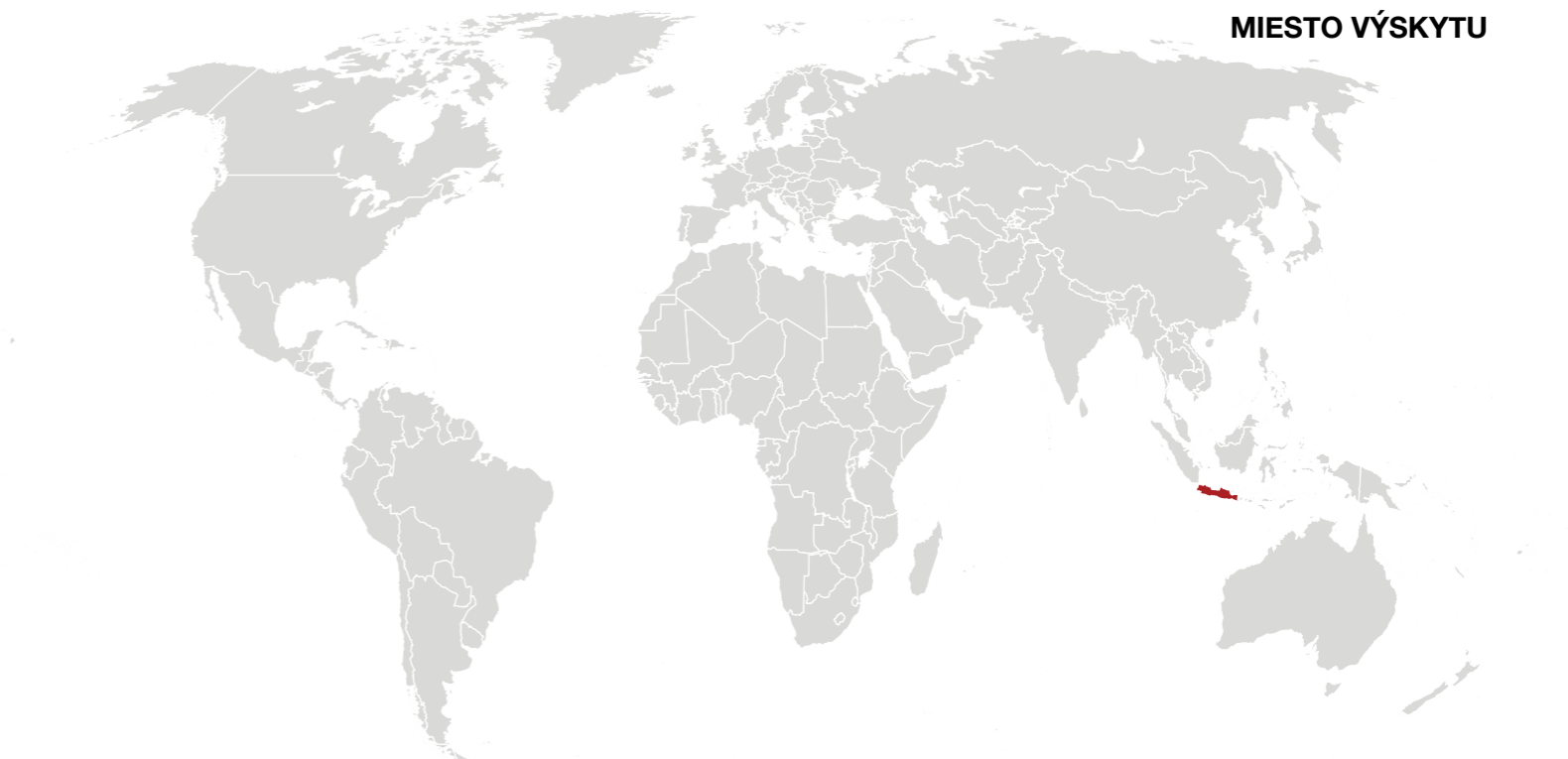
ODHADOVANÝ POČET JEDINCOV

< 18 >

Obr. 11 Javan Rhinoceros

MIESTO VÝSKYTU

AFRICAN WILD ASS

African Wild Ass je otcom dnes domestikovaných somárov. Jedným z najväčších dôvodov kritického ohrozenia tohto druhu je strata prirodzeného prostredia výskytu. Farmári a chovatelia dobytky na území, v ktorom sa vyskytujú si začali nárokovať trávnatý porast a vodu pre domáci dobytok. African Wild Ass bol preto vytlačený z oblastí, v ktorých žil aj niekoľko tisíc rokov. Dôsledkom toho je, že tento druh je nútený žiť na veľmi malom území bez dostatočného prísunu vody a pôdy. Na základe čerpania prírodných zdrojov vody pre vlastné poľnohospodárske účely farmári spôsobili, že veľké množstvo African Wild Ass kvôli nedostatku vody zahynulo. **8**

MIESTO VÝSKYTU

DÔVODY OHROZENIA

2, 5, 6, 8, 11

ODHADOVANÝ POČET JEDINCOV

< 200 >

Obr. 12 African Wild Ass

NORTH ATLANTIC RIGHT WHALE

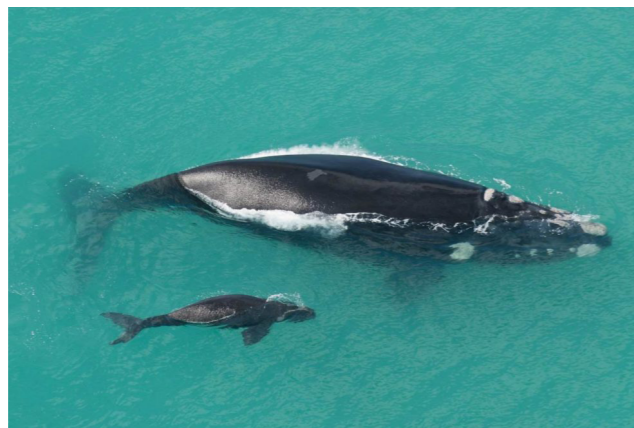
Severoatlantická pravá veľryba je v súčasnosti najviac ohrozený druh zo všetkých veľrýb. Primárnym dôvodom potencionálneho vyhynutia je nadmerný rybolov (odkiaľ pochádza aj ich názov „pravá veľryba“), kolízie lodnej dopravy a zapletenie sa do rybárskych sietí. Veľký vplyv na ich rozmnožovanie má oceánsky hluk spôsobený okoloidúcimi loďami, ktorý môže brániť v komunikácii veľrýb, navigácii a staraniu sa o mláďatá. Najzásadnejší faktor je však zmena podnebia - otepľovanie oceánov. Otepľovanie má značný vplyv na zdroje potravy, ktoré veľryby nevyhnutne potrebujú, aby prežili. Drobné rastliny a živočíchy sa v dôsledku otepľovania ich prirodzeného prostredia výskytu prispôbujú a menia tak dostupnosť potravy pre Severoatlantické pravé veľryby. V dôsledku nedostatku potravy tak veľryby hynú. **9**

DÔVODY OHROZENIA

4, 5, 9

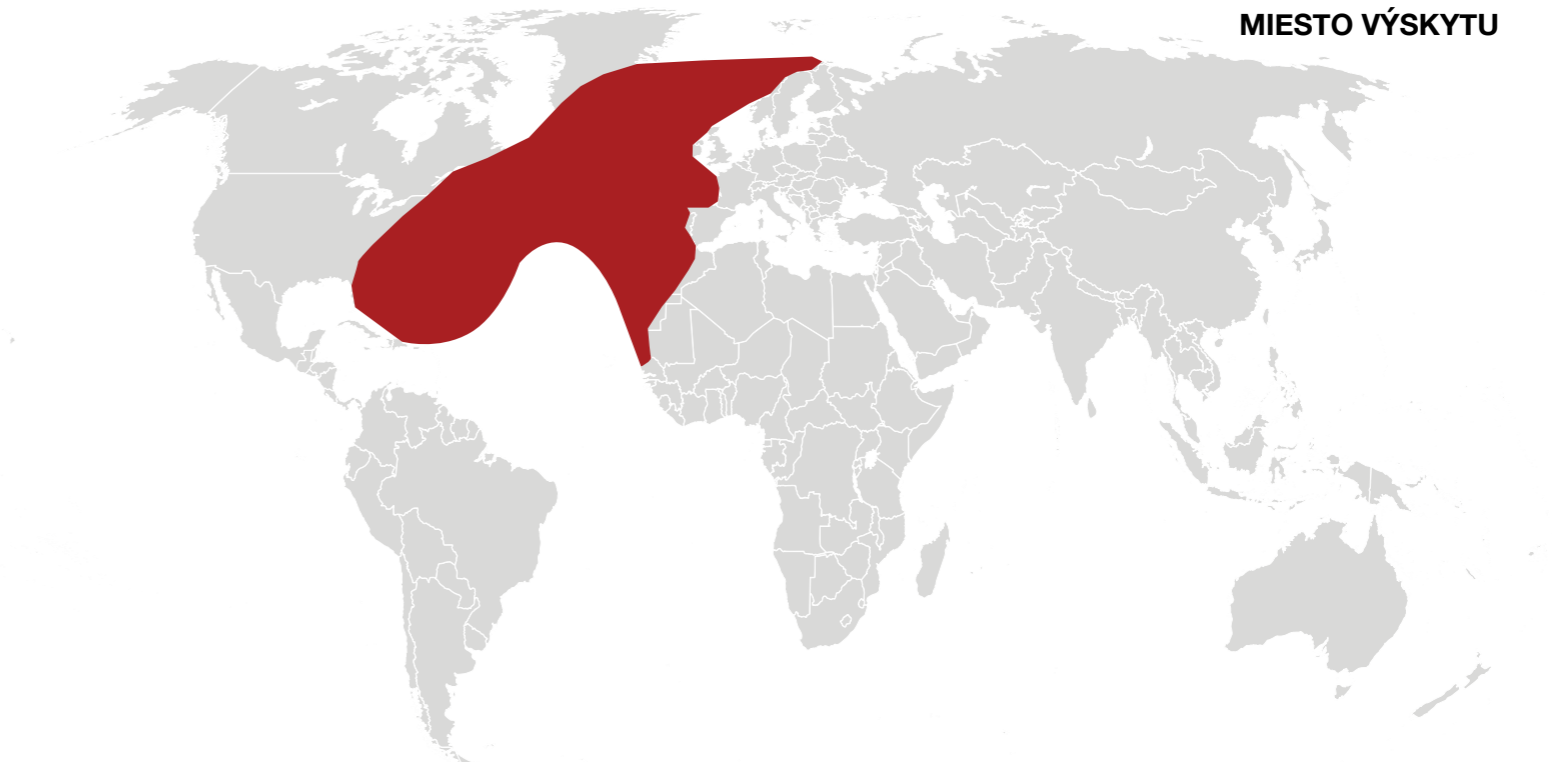
ODHADOVANÝ POČET JEDINCOV

< 250 >

Obr. 13 North Atlantic Right Whale

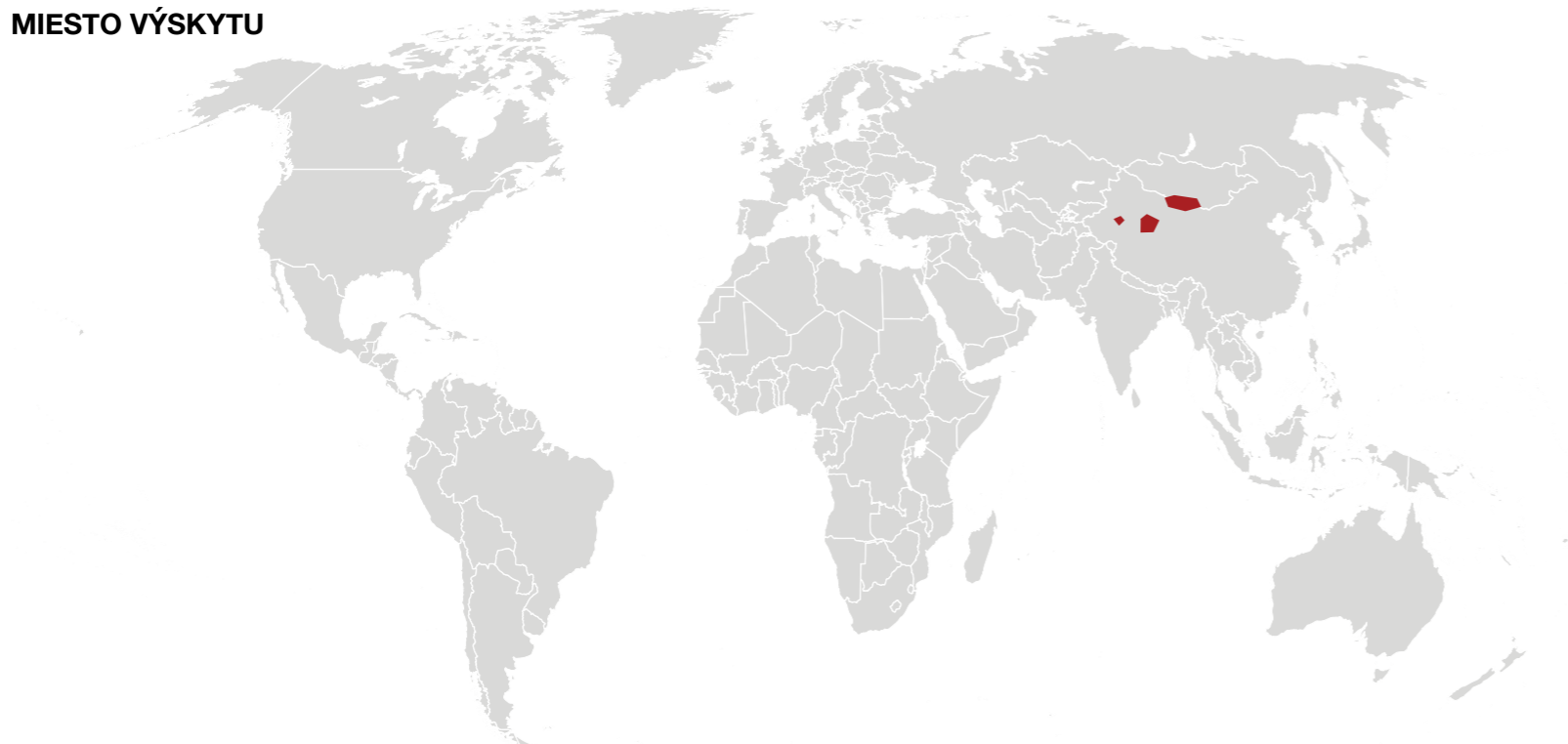
MIESTO VÝSKYTU

BACTRIAN CAMEL

Ťava dvojhrbá, na rozdiel od svojej jednohrbej príbuznej, žije v skalných púšťach strednej a východnej Ázie, kde teplotné podmienky v závislosti na ročnom období dosahujú veľkých rozdielov. Bactrianske ťavy sú preto prispôsobené na prežitie v takýchto podmienkach. Jedným z hlavných dôvodov kritického ohrozenia tohto druhu je strata genetických variácií. Domestikovaním Bactrianskej ťavy bol tento druh nútený množiť sa s ťavou jednohrbou. Ochránári tvrdia, že kríženie a následná hybridácia vedie k strate genetických variácií a to vedie k strate druhu ako takému. **10**

MIESTO VÝSKYTU

DÔVODY OHROZENIA

1, 2, 3, 5

ODHADOVANÝ POČET JEDINCOV

< 950 >

Obr. 14 Bactrian camel

AFRICAN FOREST ELEPHANT

Africký lesný slon je poddruh slona afrického a v súčasnosti žije na území Afriky. Ich prirodzeným prostredím výskytu sú veľmi husto zalesnené územia. Africký lesný slon je dôležitou súčasťou rozmnožovania sa rôznych druhov rastlín a stromov. Exitujú druhy, ktoré sú schopné zakoreniť, až keď prejdú tráviacim traktom tohto slona. V marci roku 2021 sa po prvýkrát dostal na Červený zoznam ohrozených druhov do kategórie kriticky ohrozený. Za posledných 31 rokov poklesol počet Afrických lesných slonov o 86 %. Stalo sa tak dôsledkom enormného nárastu pytliactva. Ďalším dôvodom je zmena prirodzeného prostredia výskytu najmä na poľnohospodárske a iné využitie pôdy. Prirodzené prostredie ich výskytu sa dôsledkom rozširovania ľudského pôsobenia za posledných 30 rokov zmenšilo o dve tretiny. **11**

DÔVODY OHROZENIA

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 11

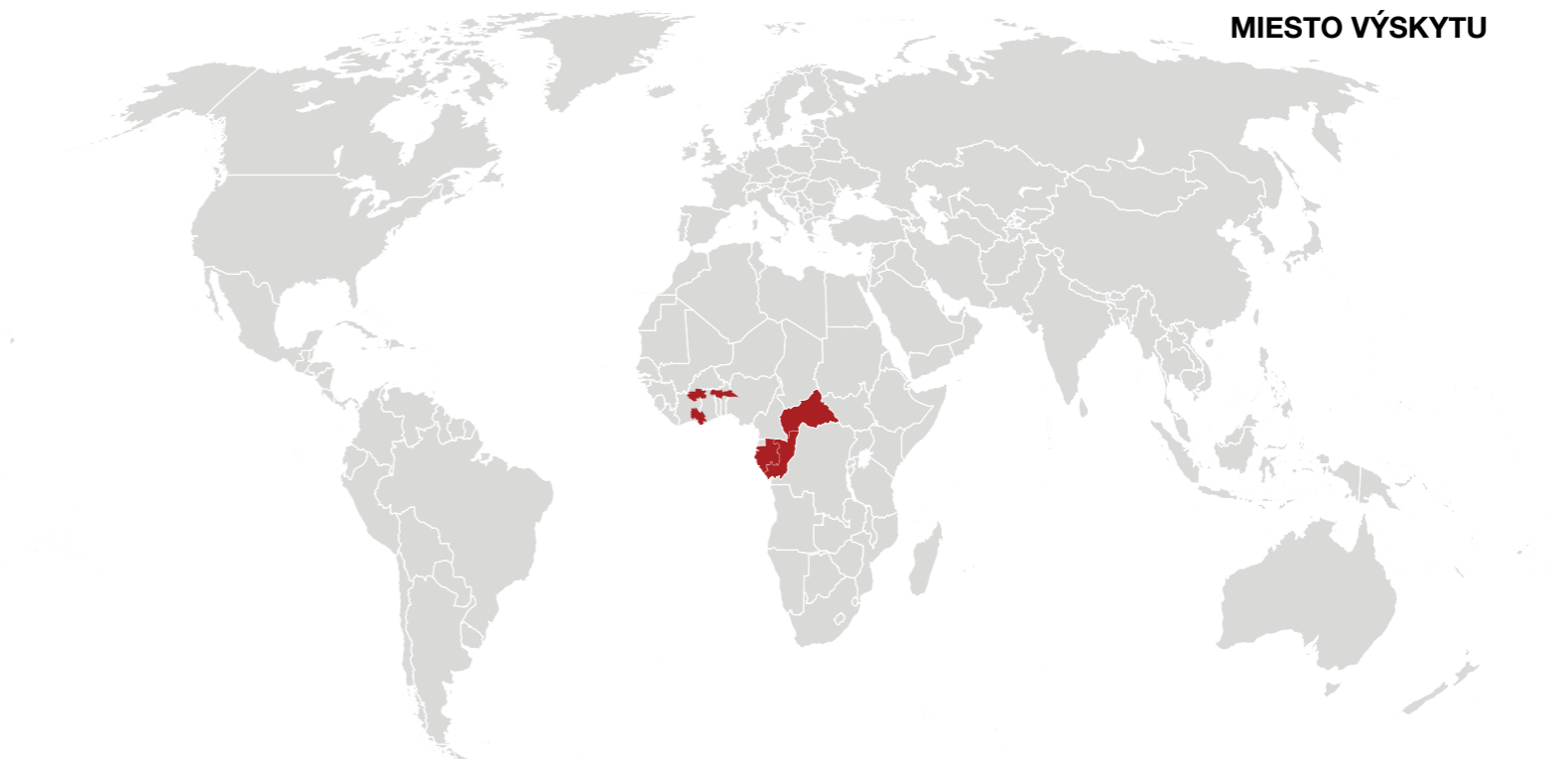
ODHADOVANÝ POČET JEDINCOV

< neznámy >

Obr. 15 African Forest Elephant

MIESTO VÝSKYTU

Keďže projekt nadväzuje na prácu, ktorú som veľmi okrajovo načrtla v prvom ročníku môjho štúdia, rozhodla som sa tvarovú rovinu postaviť na týchto základoch. Vytýčila som si jedno zviera - nosorožca - z pôvodnej práce a na jeho tvarosloví postavila súčasnú kolekciu. Projekt pracuje so špecifickými druhmi živočíchov, ktoré sa nachádzajú na Červenom zozname ohrozených druhov, preto je dôležité aby tvary hračiek aj po štylizácii stále dostatočne jasne pripomínali jednotlivé druhy. Medzi požiadavky kladené na produkt počas návrhového procesu patrí navrhnuť také tvaroslovie, ktoré sa nesie celou kolekciou, a zároveň nekladie prehnane vysoké nároky na technológiu výroby. Ďalej vizuálna jednotnosť, utilitárnosť a čisté línie. Nepriamym cieľom, no plusovým bodom, návrhu je možnosť vyrábať a produkovat tieto produkty v čo najširšom spektre zemepisných lokalít s využitím lokálnych drevených materiálov.

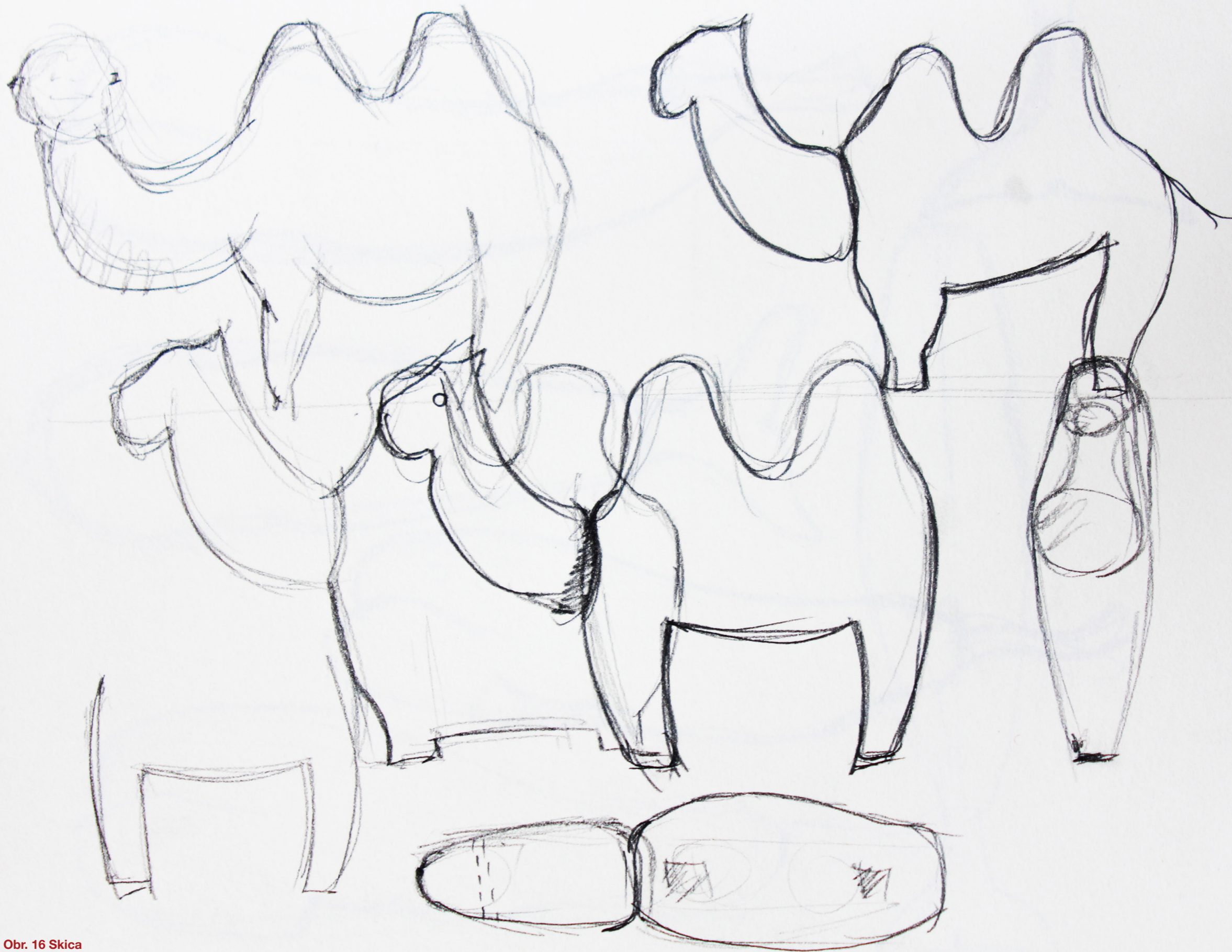
Prvotné návrhy pracovali s úplnou štylizáciou a čo najjednoduchšou siluetou zvierat. Tento princíp sa však osvedčil ako nefunkčný. Zvieratá boli ťažko rozlíšiteľné od iných, podobných druhov a neniesli žiadne špecifické znaky. Hračky pôsobili naivne a príliš detinsky. Tiež pôvodný zámer vyrezať tvary z doskového dreva pôsobil v jednoduchosti liniek ako nedopracovaný návrh a nereflektoval živý organizmus. Od prvotného návrhu sme upustili a rozhodli sa tvary jednotlivých zvierat viac prepracovať a vložiť do nich jemnú priestorovú hru.

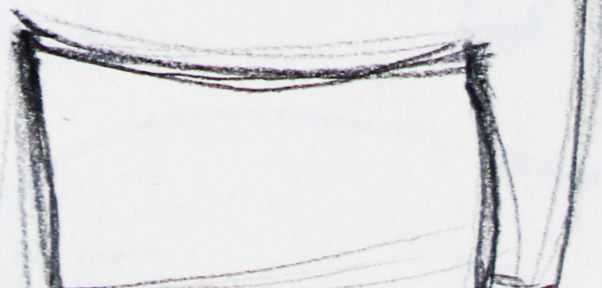
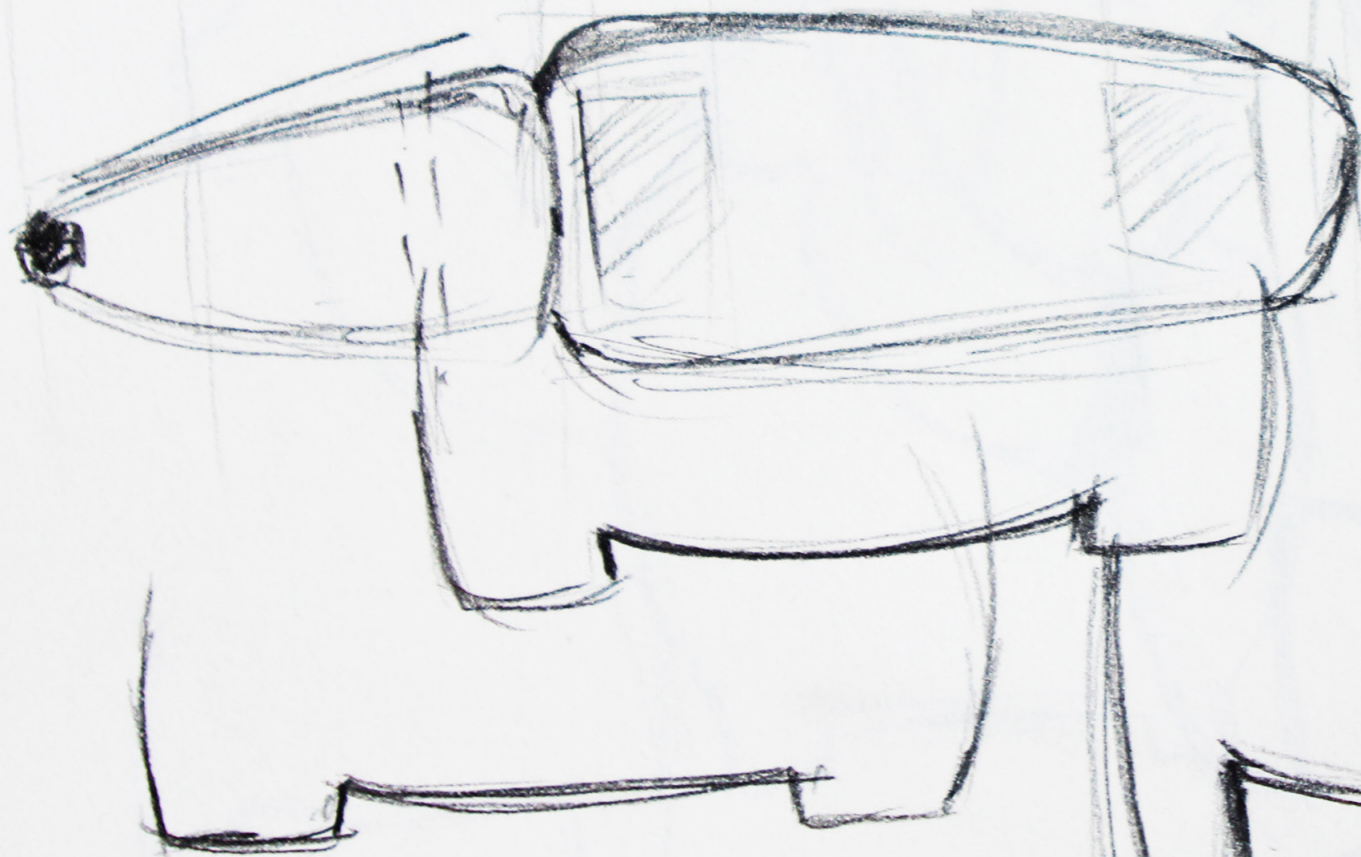
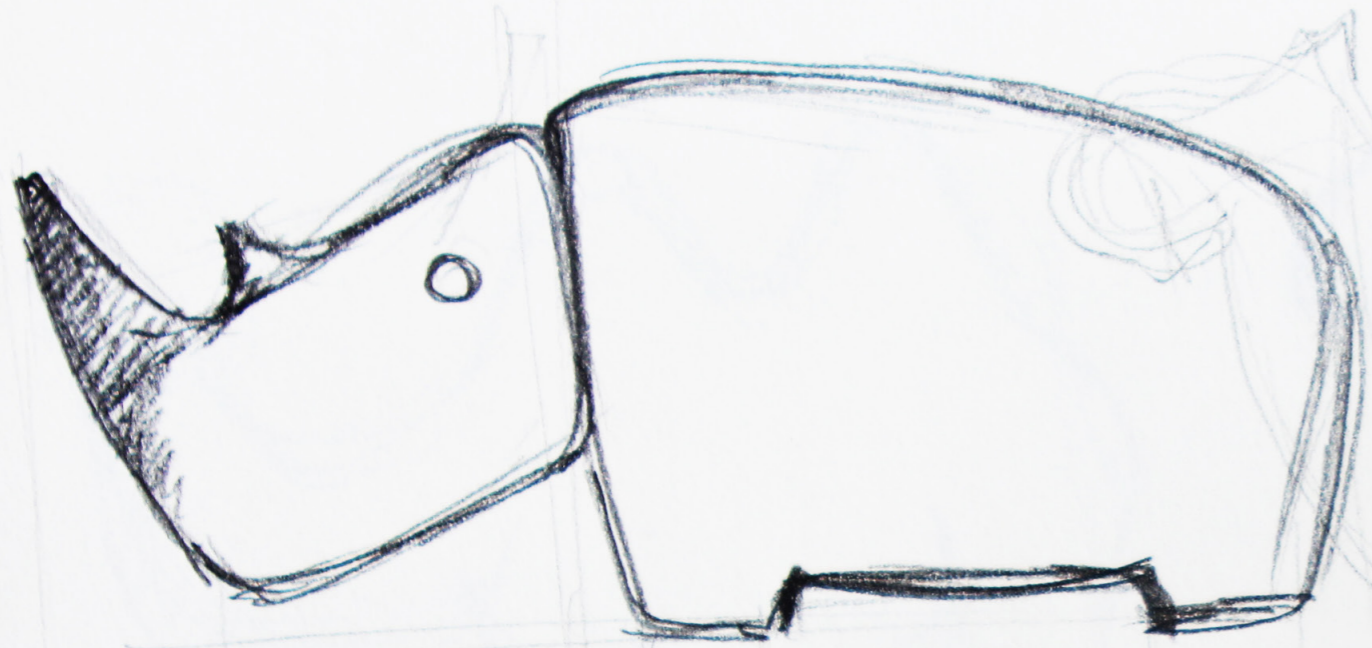
Druhým nápadom, bolo zjednotiť celú kolekciu rovnakým estetickým prvkom. V tomto prípade prostredníctvom dolných končatín. Do tvaru nôh sme sa snažili vtlačiť rovnaké prehnutie a nízke umiestnenie brucha. Tento pokus s podobnou stavbou nôh, sa napriek snahe a opakovanej štylizácii, tiež osvedčil ako nefunkčný. Vo finálnej kolekcií však podobnosť nôh zostala, nie však v miere v akej bola pôvodne koncipovaná.

Tretia fáza navrhovania bola postavená na vyššej opisnosti a konkretizácii tvarov. Výsledok sa však výrazne odkláňal od nosorožca z pôvodnej kolekcie. Nasledovala snaha nosorožca prispôbiť novému tvarosloviu. Výsledok stále nebol dostatočne jednotný a výstižný a navyše, jednotlivé hračky vedľa seba začali pôsobiť chaoticky a neniesli žiadny ucelený výraz. Preto sme sa rozhodli opäť vrátiť k ladeniu tvaroslovia k pôvodnému návrhu nosorožca.

Počas celého návrhového procesu sme sa pohrávali s myšlienkou povrchovej úpravy hračiek v červenom prevedení. Červená farba ako symbol listiny ohrozených druhov a ako výstražné znamenie neistej budúcnosti existencie daných živočíchov. Jednoduchosť tvarov však vo farebnom prevedení výrazne zanikala a hračky pôsobili ľahko agresívne, preto sme aj tento nápad zavrhlí.

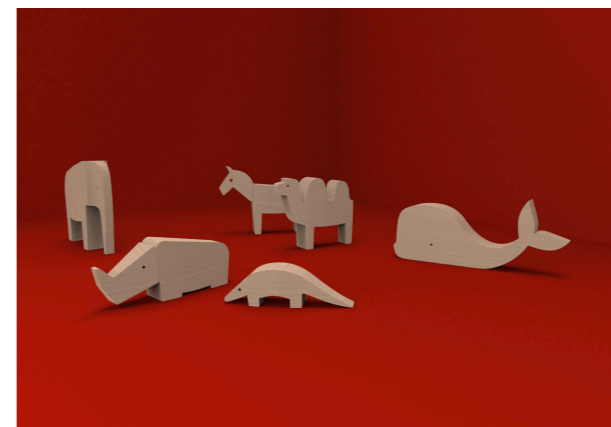
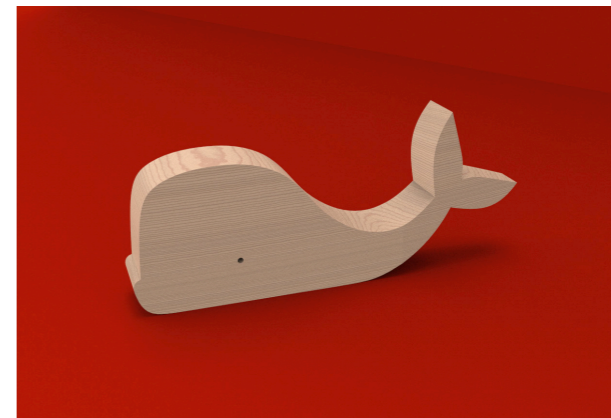
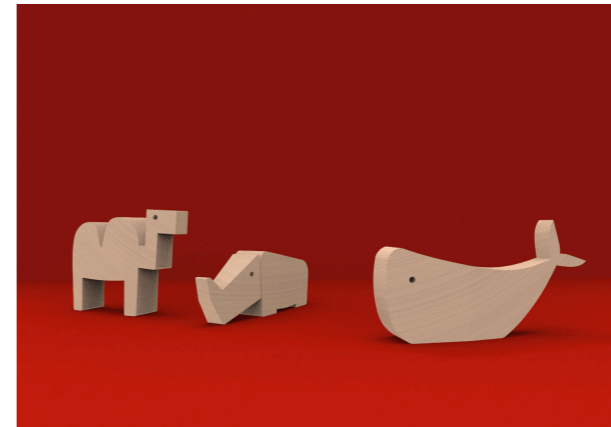
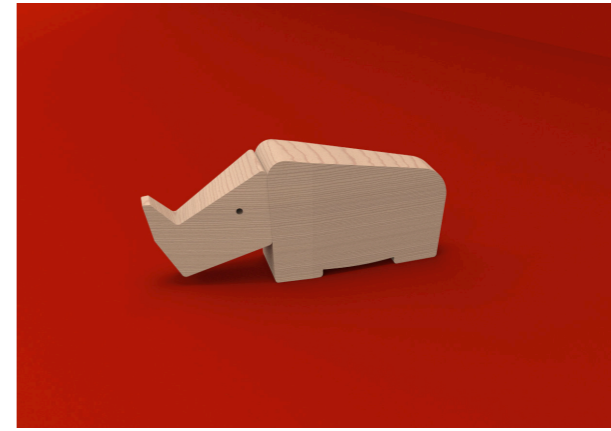

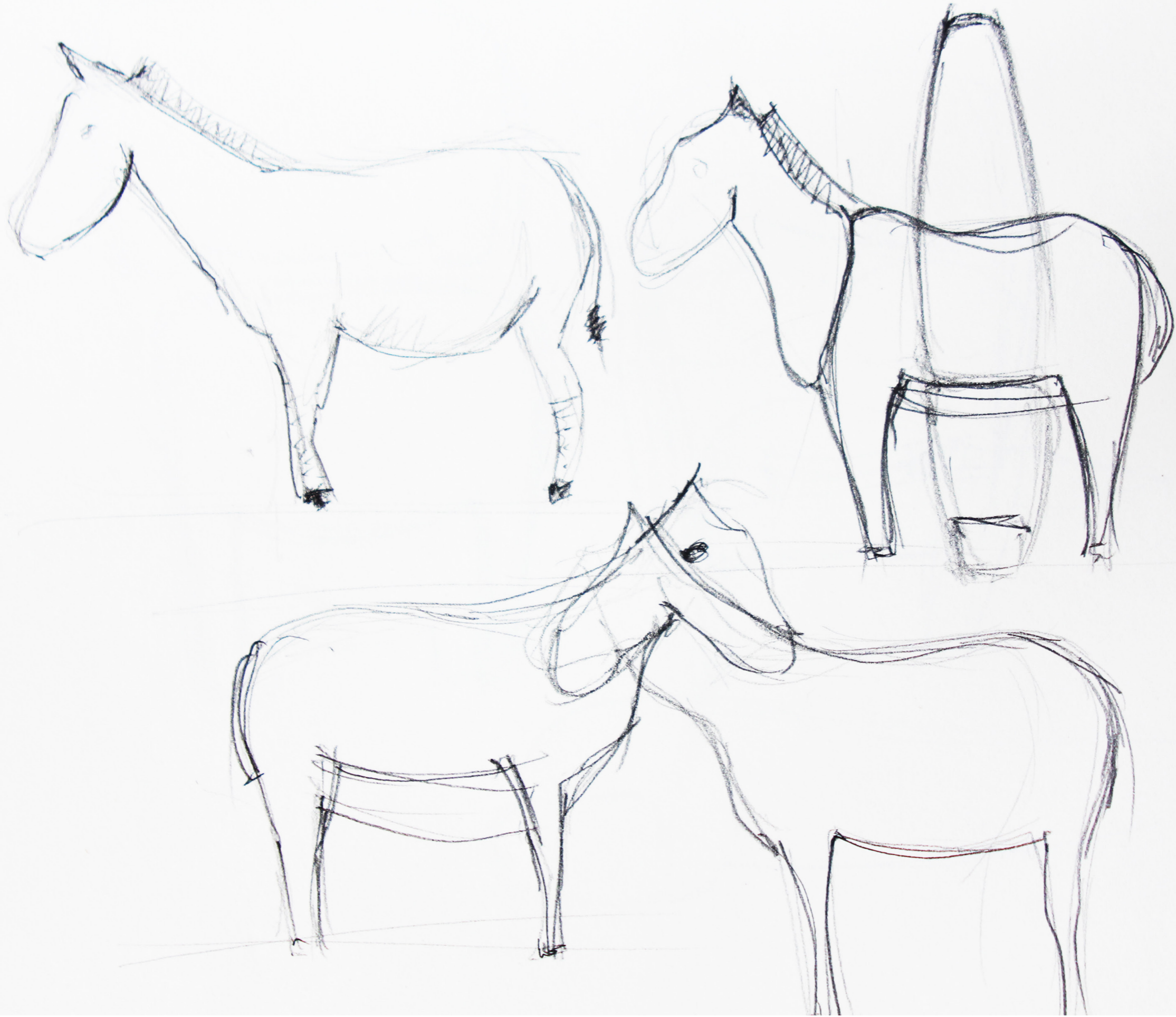

Obr. 18 Skica

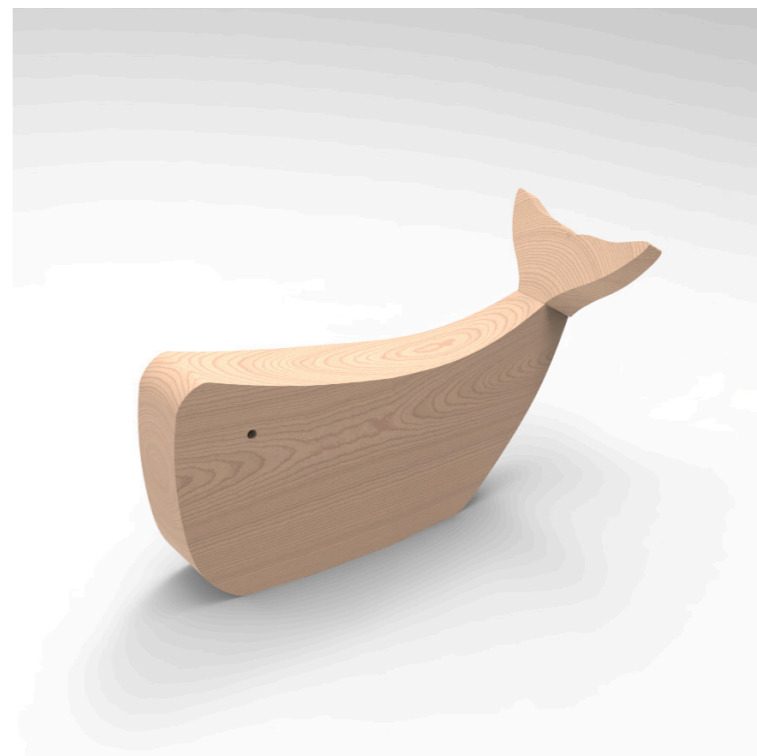
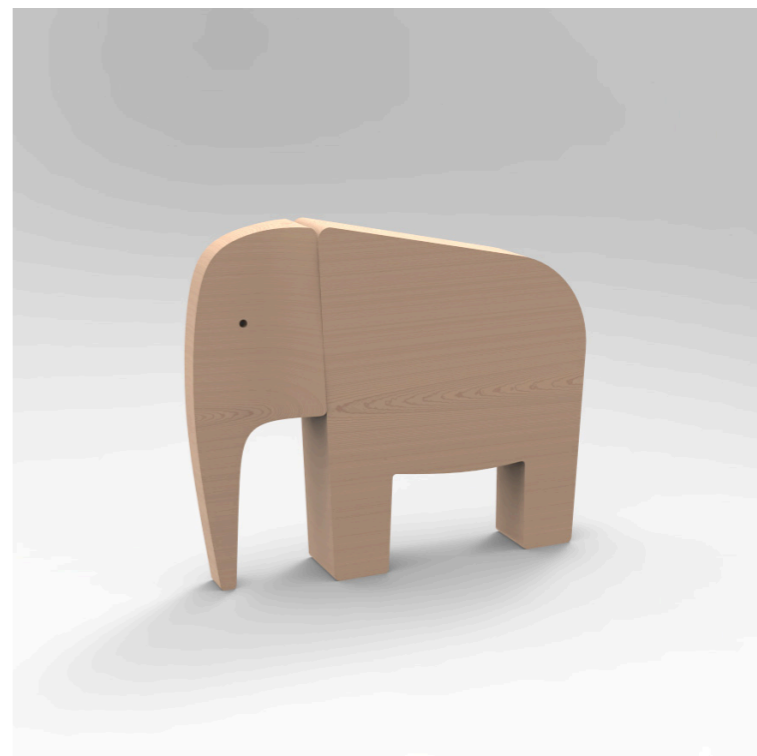
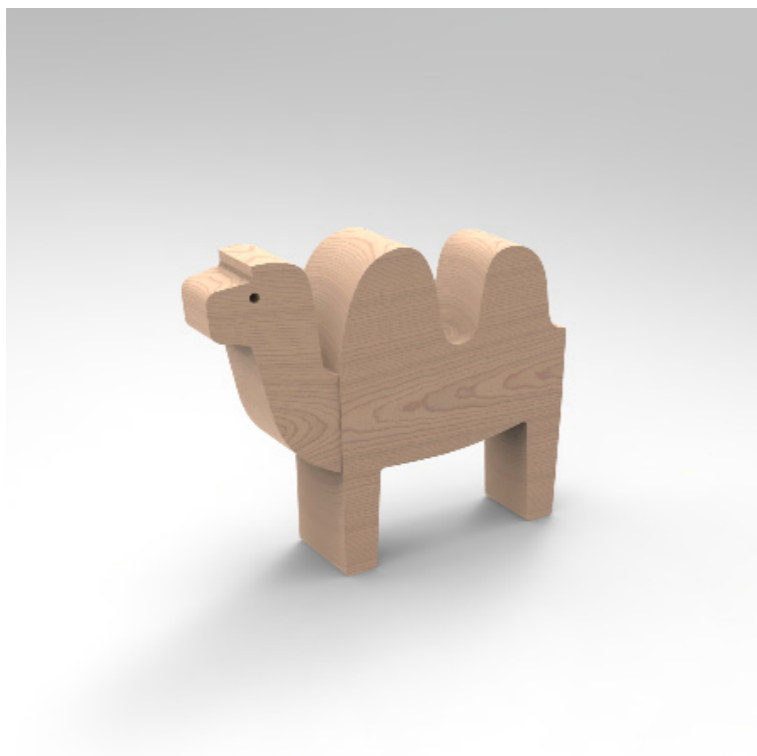

Obr. 19–22 Vizualizácia hračiek v procese navrhovania

Obr. 24–29 Vizualizácia

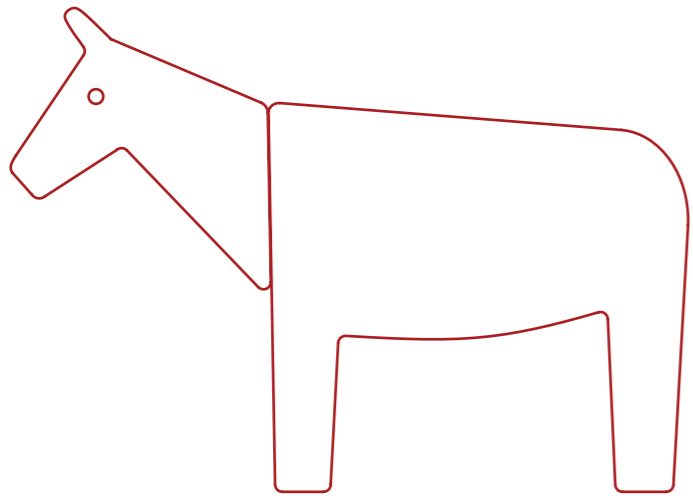

Tvaroslovie súčasnej kolekcie je postavené na výraznej siluete, ktorá je lineárne premietnutá do tvaru produktu. Jednotlivé časti sú následne zrezané pod uhlom a vytvárajú nenápadnú priestorovú hru. Zvieratá sa zužujú a rozširujú len v pôdorysnom pohľade, čo je jednotiacim prvkom celej kolekcie. Celkový tvar produktov je abstrahovaný na úplnú jednoduchosť, dostačujúcu na ilustrovanie jednotlivých zvierat. Každá hračka má na sebe následne jeden špecifický detail, ktorý napomáha lepšiemu rozlíšeniu druhu zvieratá. Ďalším jednotiacim prvkom kolekcie je tiež vizuálne oddelená hlava od tela, v prípade štvornohých živočíchov, a tela od signifikantnej plutvy, v prípade Severoatlantickej veľryby. Rovnakým spôsobom je naznačené oko. U každého druhu je prevrtnaná diera s rovnakým priemerom cez celú hrúbku materiálu. Jednoduchá forma, ktorá výstižne dokresľuje charakter.

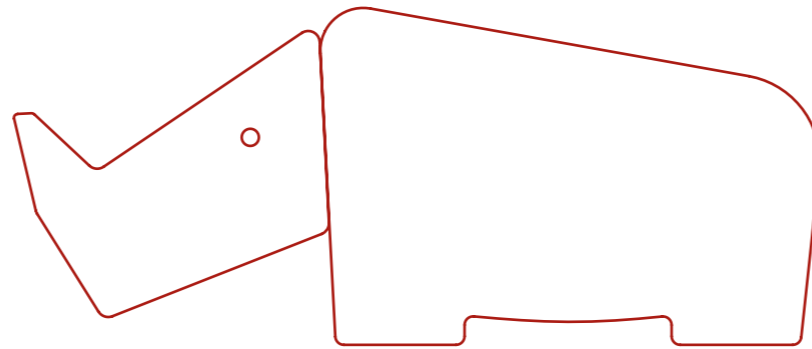
Materiálový základ pre súčasnú kolekciu je drevený masív. Presná špecifikácia dreveniny nie je naschvál uvedená. Konkretizácia by mala prebiehať v lokalite, v ktorej bude hračka vyrobená. Voľba dreveného masívu je jasná na základe pomerne jednoduchosti opracovania a ľahkého dosiahnutia požadovaných tvarov. Zároveň je drevený materiál odolný na transport. Keďže sú produkty koncipované ako hračky/objekty, je drevo vhodným a zdravotne či hygienicky nezávadným materiálom aj pre túto cieľovú skupinu.

Celá kolekcia je koncipovaná ako limitovaná edícia, ktorá sa vyrába len v obmedzenom počte kusov. Každá hračka sa vyrobí len v takom počte, ktorý zodpovedá zostávajúcemu počtu zvierat z daného druhu. Produkcia kolekcie je viac kusová, než sériová výroba. Každý kus nesie posolstvo o tom, ako veľmi ohrozená je existencia samotného druhu na našej planéte.

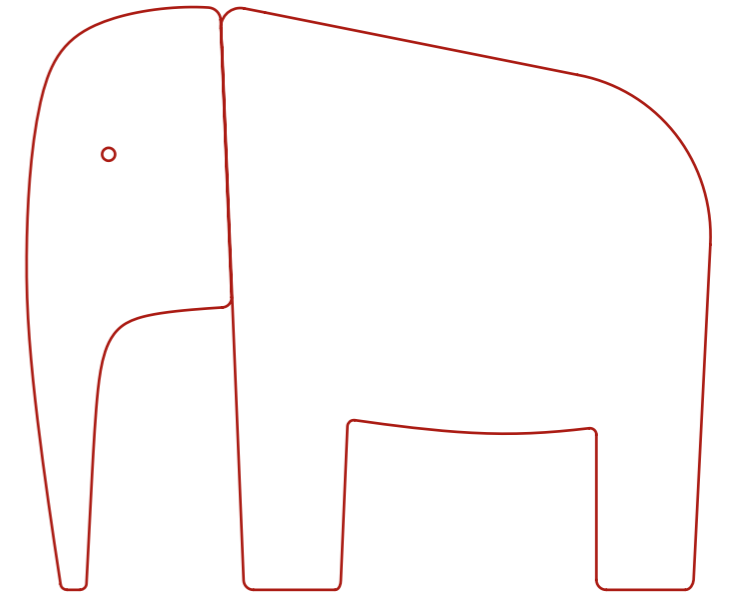
Do návrhu kolekcie je zahrnuté aj grafické spracovanie obalových a iných tlačených materiálov a prezentácie značky ako takej. Grafické prevedenie sa snaží vytvárať dojem exkluzivity, no zároveň nepôsobiť prehnaným luxusom. Celá vizuálna identita je založená na červenej farbe, typickej pre Červenú listinu ohrozených druhov. Každá hračka má na mieru navrhnutý krabicový obal, v ktorom sa nachádza certifikát pravosti a všeobecné informácie o danom druhu zvierat.

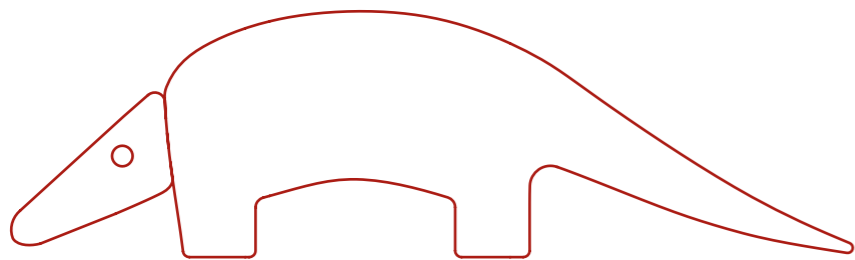
180 x 130 x 40

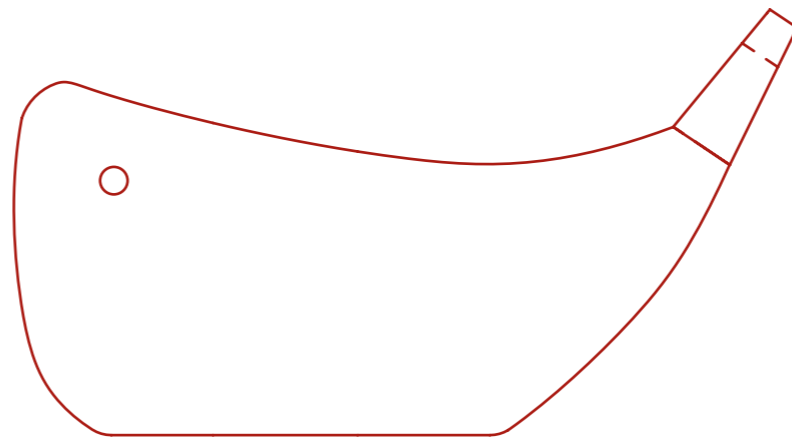
180 x 80 x 40

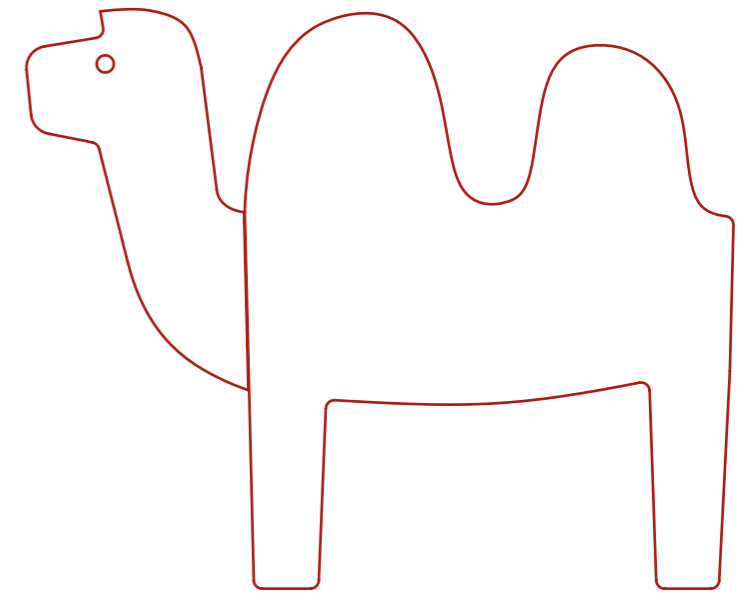
210 x 190 x 40

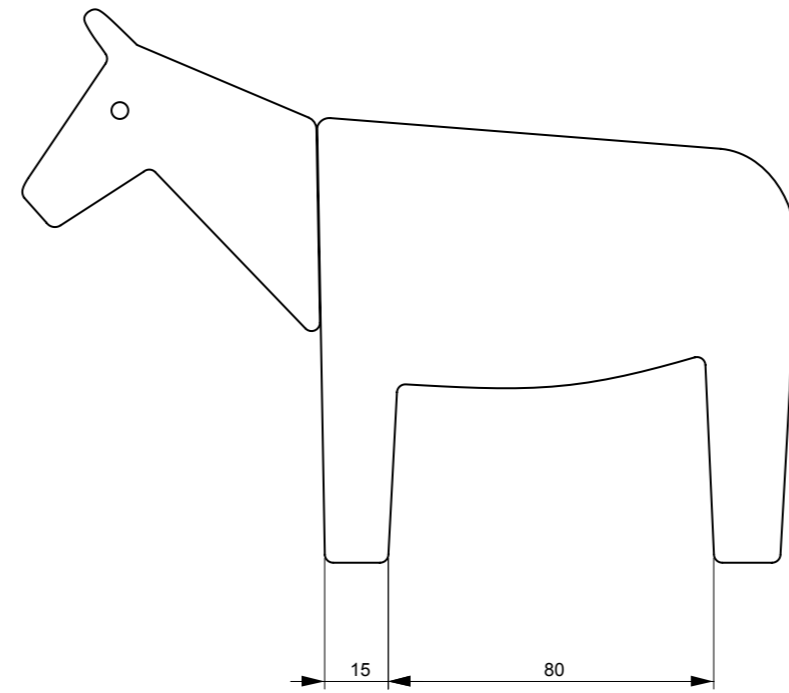
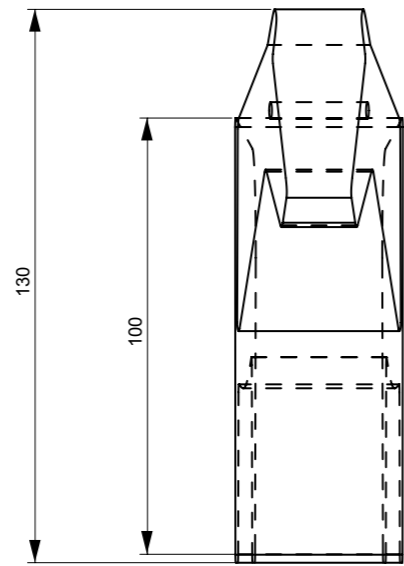
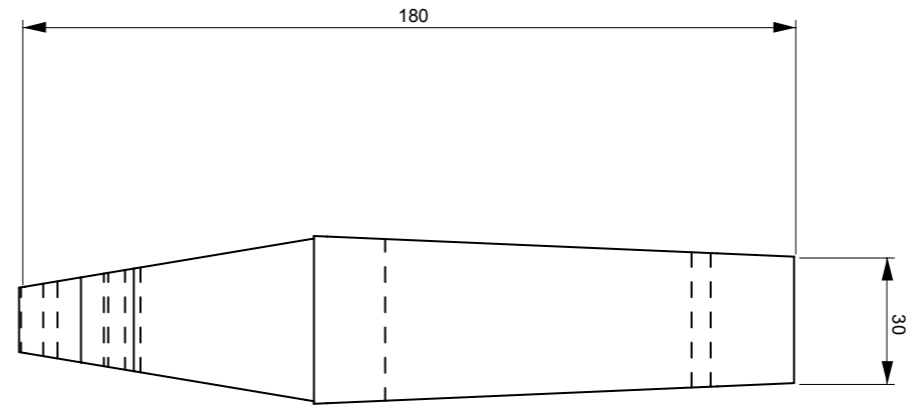
160 x 50 x 40

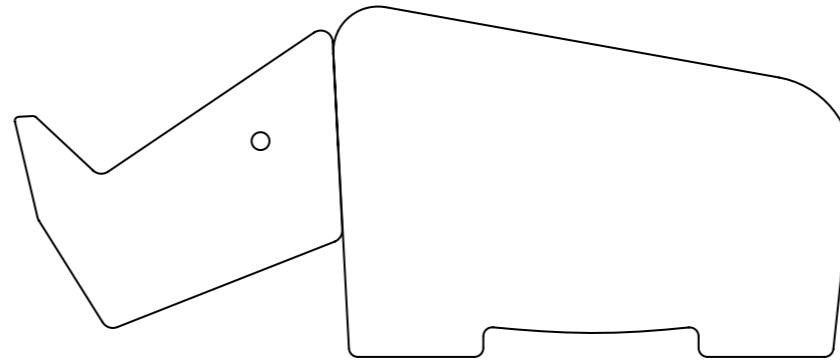
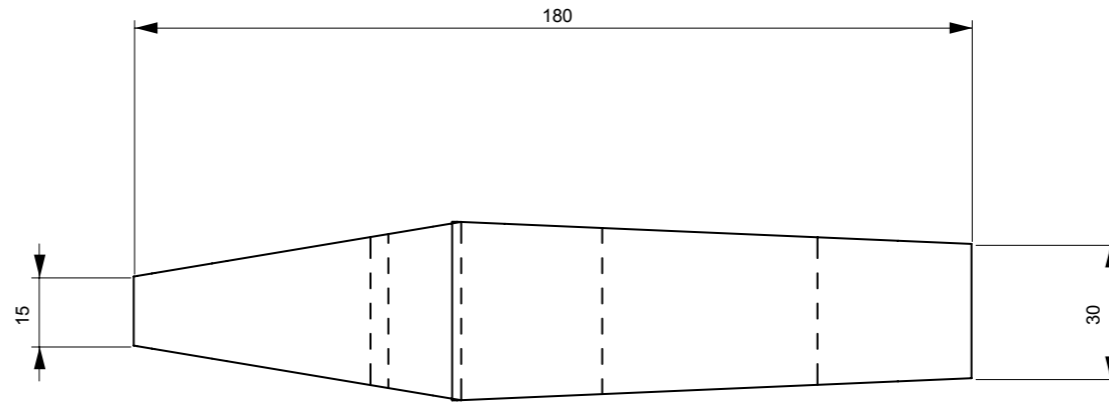
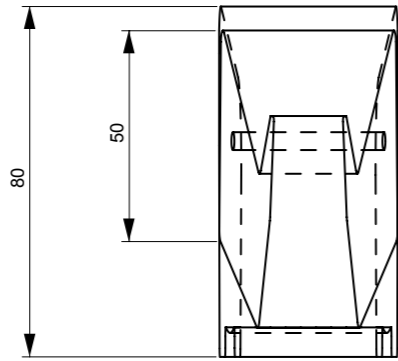

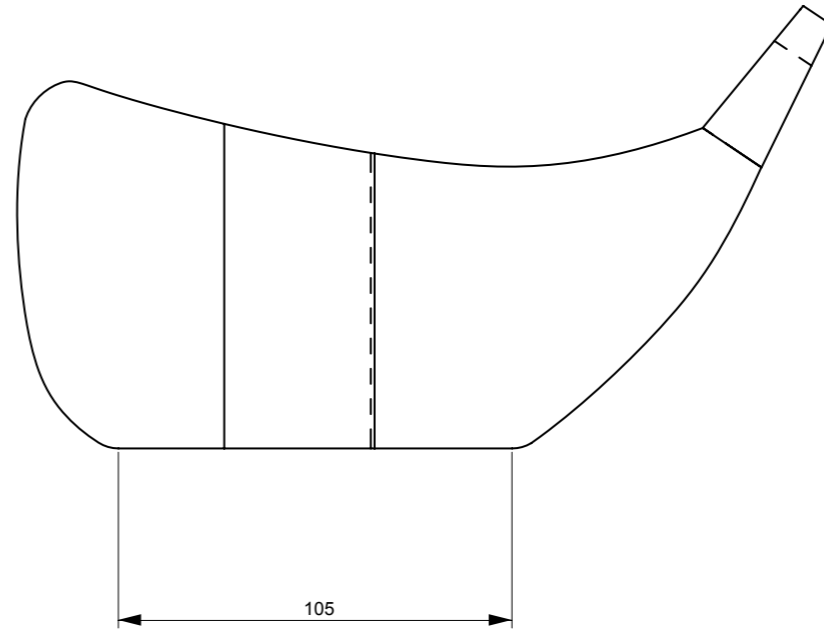
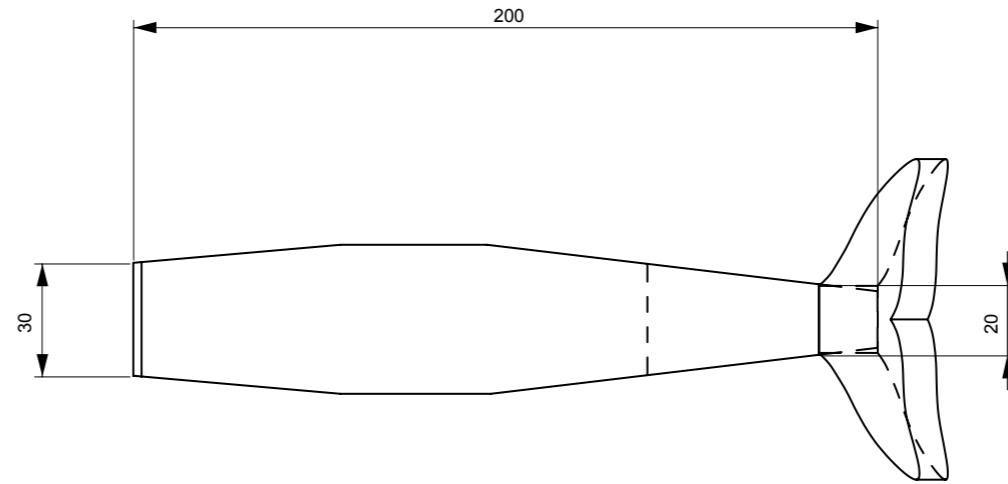
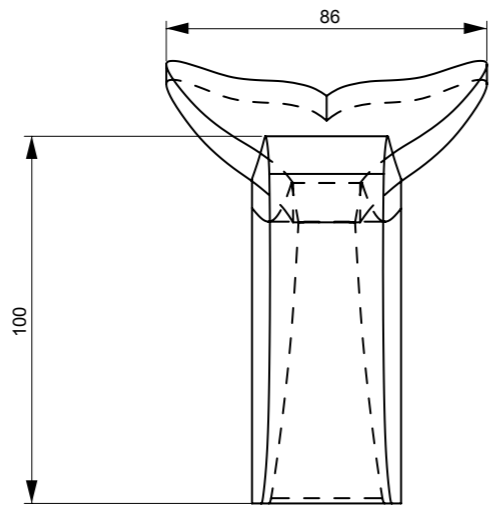
200 x 100 x 40

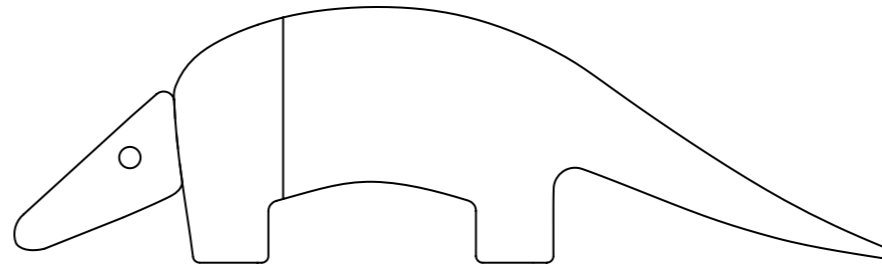
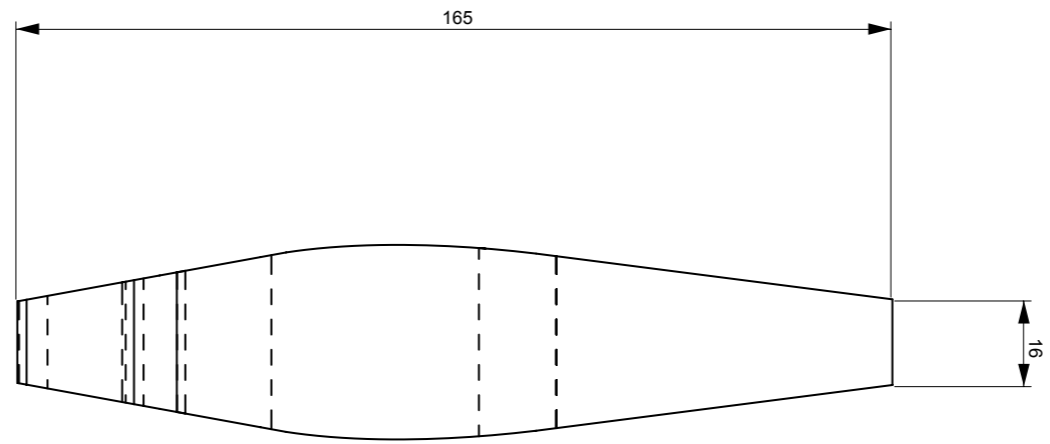
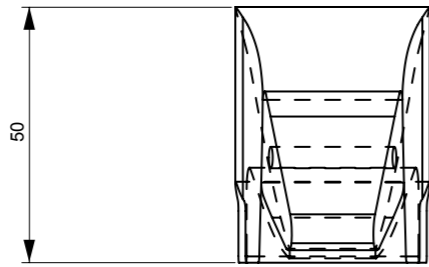

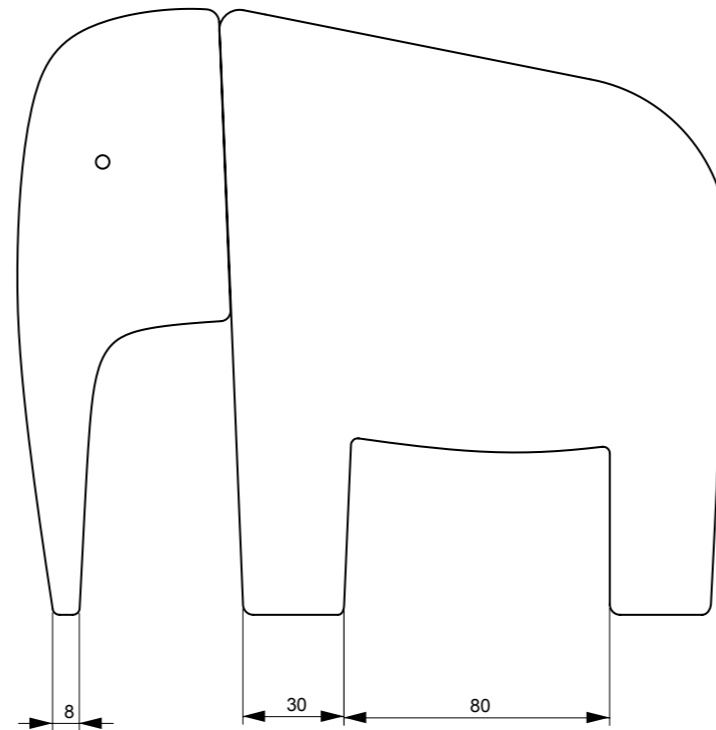
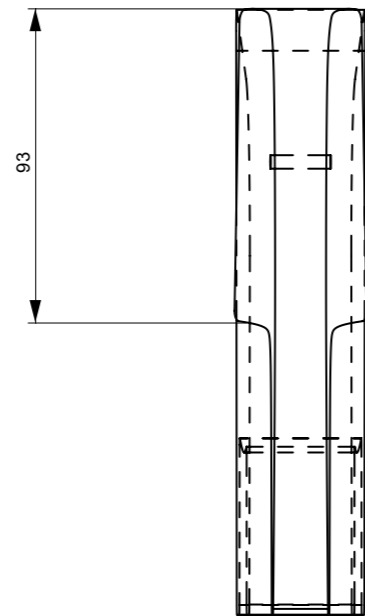
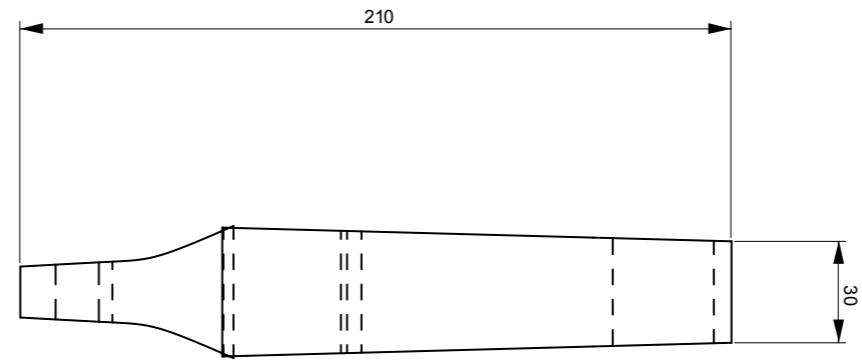
180 x 130 x 40

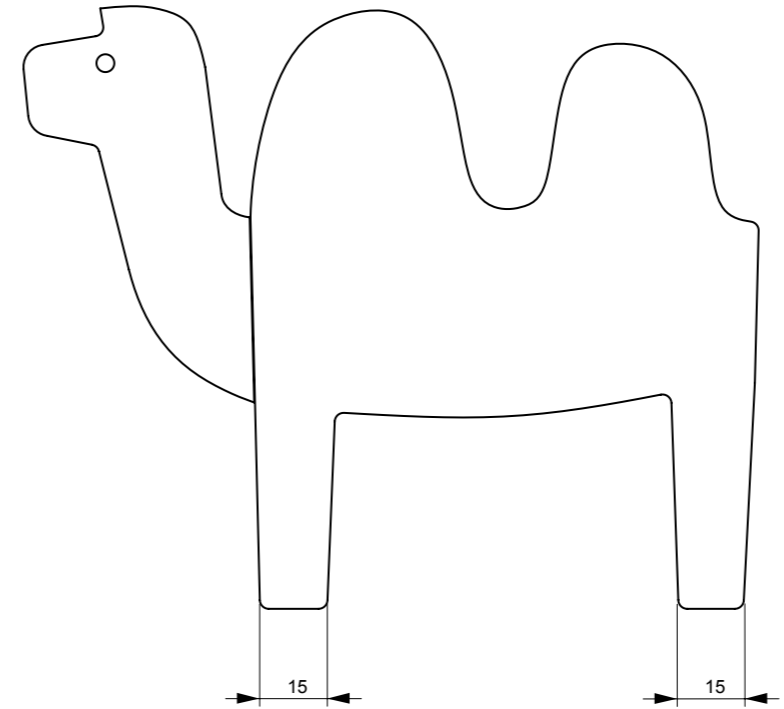
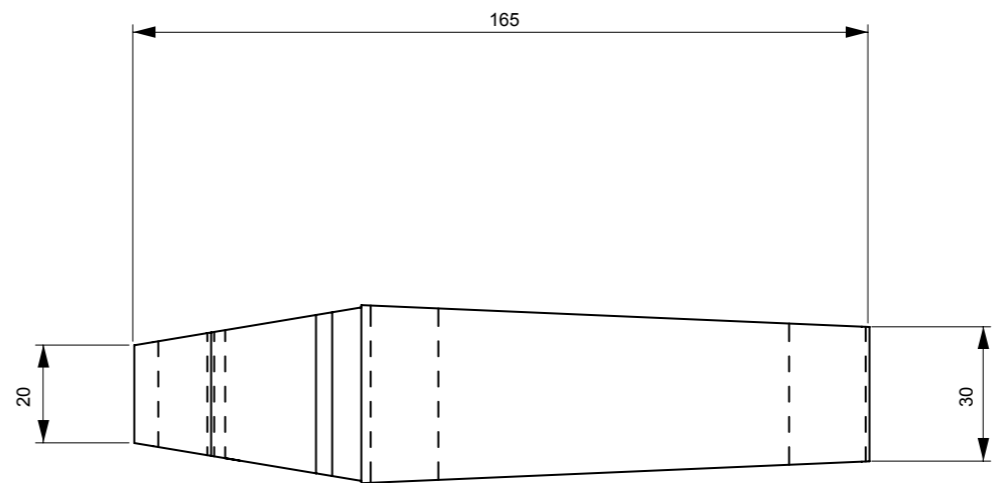
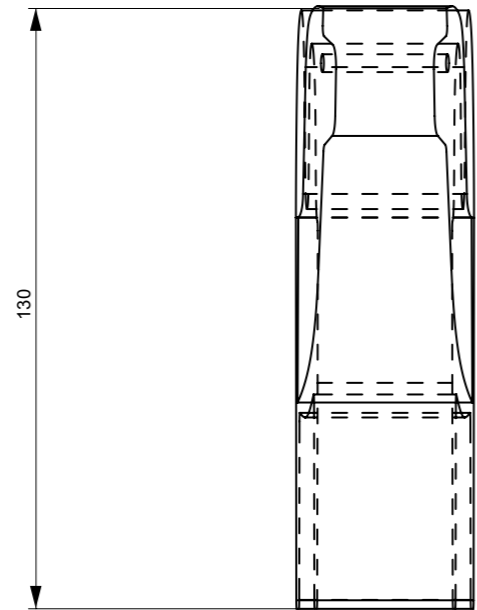

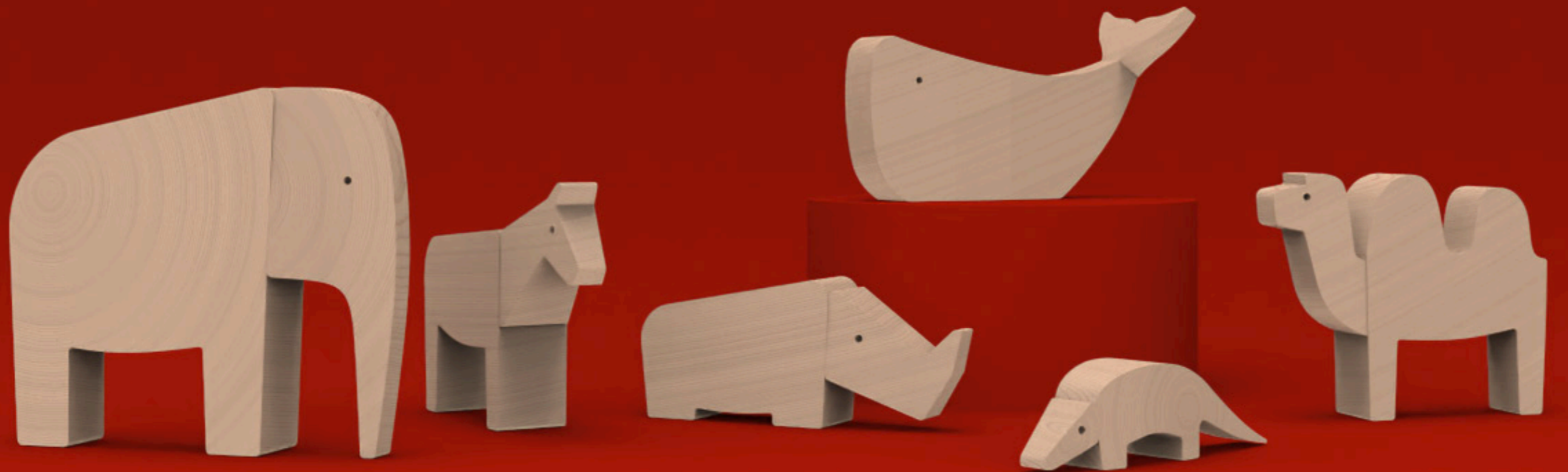

Kolekcia hračiek red*project je navrhnutá ako súčasť značky, ktorá v budúcnosti produkuje ďalšie kolekcie na rovnakú tému. Prizývaním popredných designérov a autorov sa snaží dostať ideu k čo najširšiemu spektru populácie a zároveň si zachovať vysokú estetickú kvalitu. Značka stavia na diverzite a rozličnosti prístupov rôznych tvorcov a nedefinuje jednotné tvaroslovie pre nasledujúce kolekcie. Každý autor si vytýči vlastný vizuálny prejav, ktorý dodrží vo svojej kolekcii.

Z dlhodobého hľadiska vznikne pod záštitou značky väčšie množstvo kolekcií, vždy zameraných na inú kategóriu živočíchov. Výber a parametre výberu si volí autor sám podľa vlastných preferencií, či na základe ešte nespracovaných tém v rámci produkcie značky red*project.

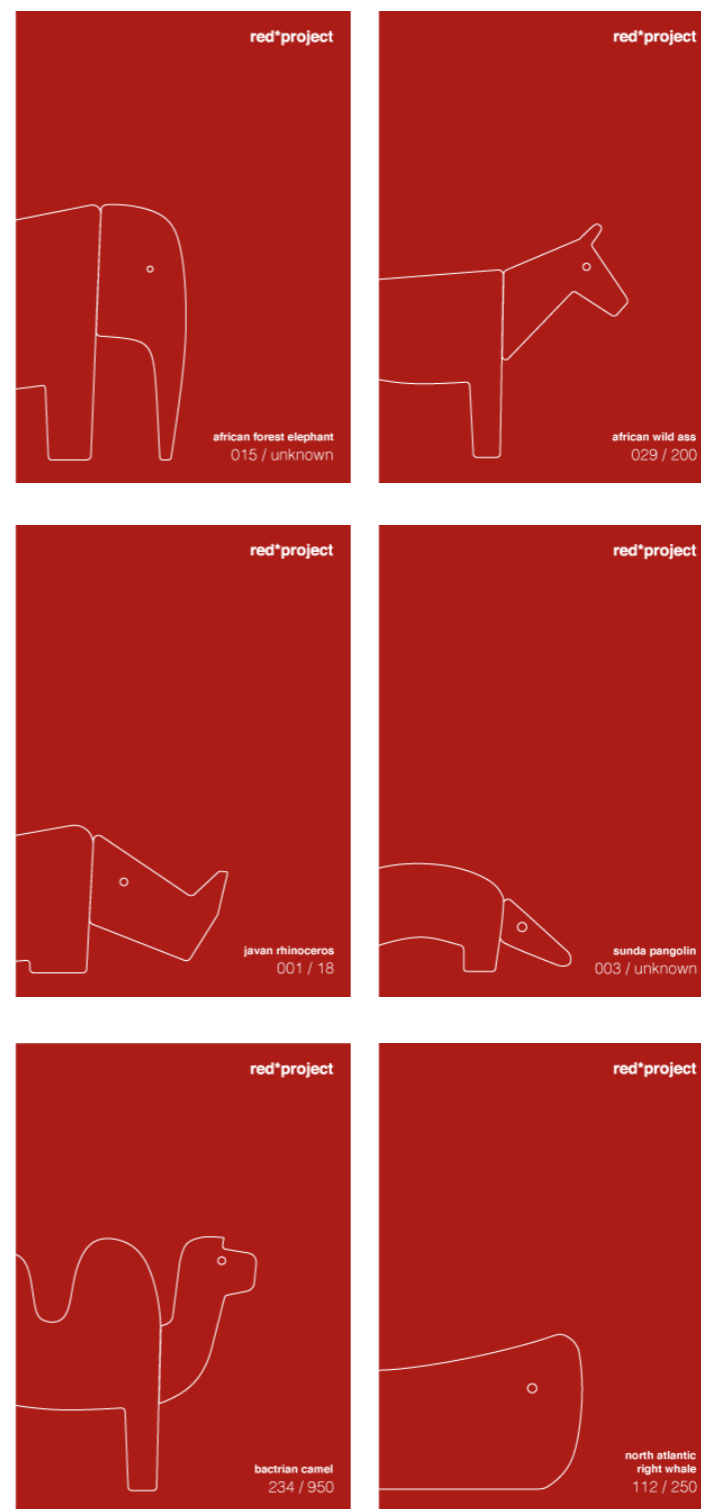
Čím menej zvierat sa z daného druhu vyrába, tým vyššia je ich predajná cena. Cena sa odvíja od najvyššieho nákladu danej kolekcie s tým, že predajná cena tohto produktu s najvyšším nákladom nesmie byť nižšia ako 2000 Kč. Príklad: v tejto kolekcii sa vyrobí najvyšší náklad Bactrian camel – 950 ks. Náklady + zisk na jeden ks tohto produktu určujú spodnú hranicu ceny ostatných produktov. Od tejto sumy sa navyšujú ceny ostatných produktov. Dosiahne sa tým cenová nedostupnosť u najviac ohrozených druhov na zemi a tým aj najvyšší možný zisk na 1 ks tohto druhu.

Predaj kolekcií prebieha výhradne cez online obchod, na ktorom sú umiestnené informácie o transparentnosti výroby a zároveň si tam kupujúci zvolia, akým spôsobom sa výťažok z ich predaja uplatní. Na dotovanie finančného výťažku sa v začiatku značky budú využívať už vytvorené a osvedčené spôsoby a organizácie.

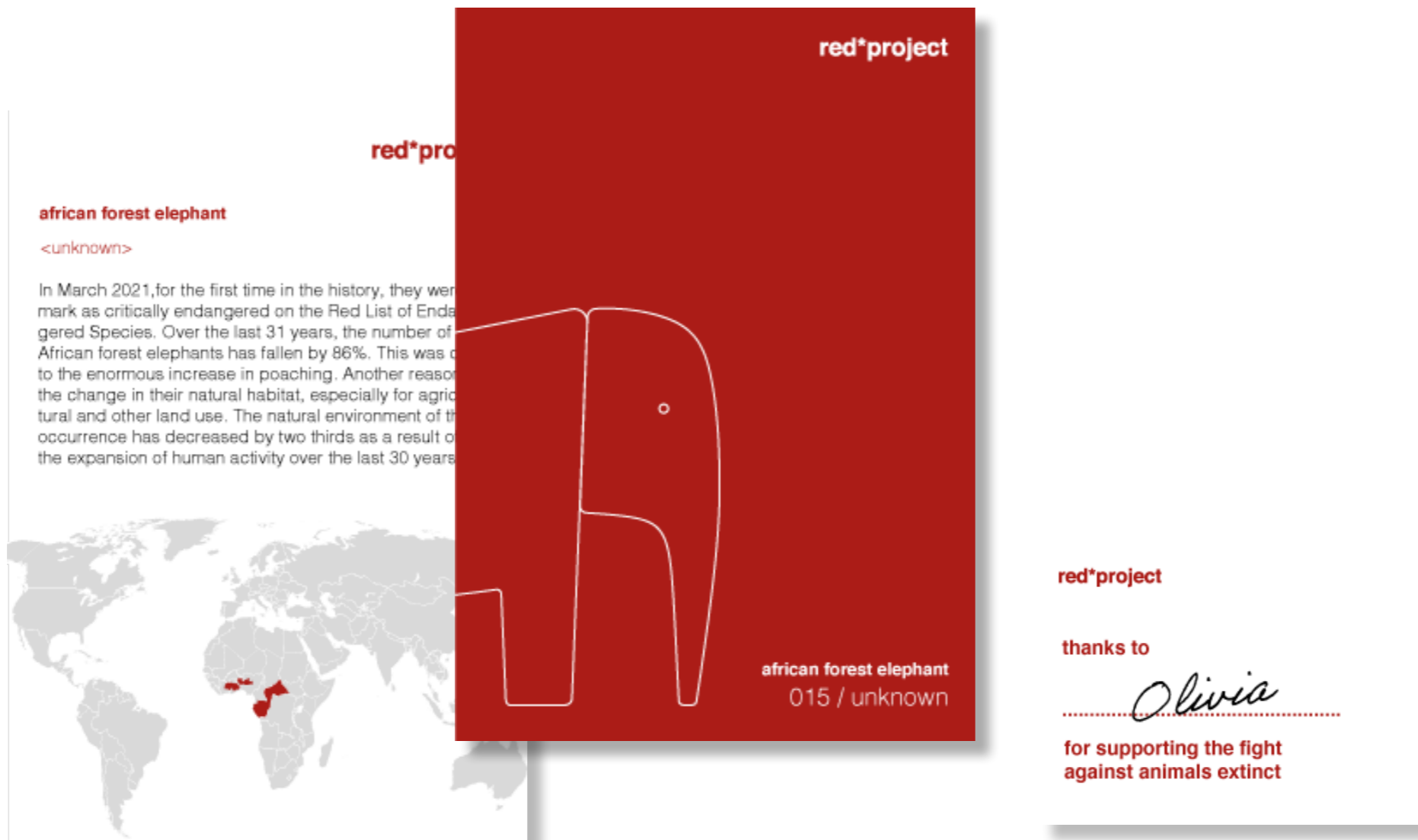
V prípade úspechu a rentability značky sa v budúcnosti počíta s vytvorením vlastnej nadácie.

Každá kolekcia dostane svoje špecifické číslo a zákazníci, nakupujúci z každej kolekcie aspoň jeden kus, si môžu doma vytvárať svoju vlastnú zbierku. Celá značka je koncipovaná ako zberateľský projekt a cieľi na zákazníkov s obľubou v zbieraní umenia či designu. Zároveň sa snaží využiť svoj potenciál pre dobročinné účely.

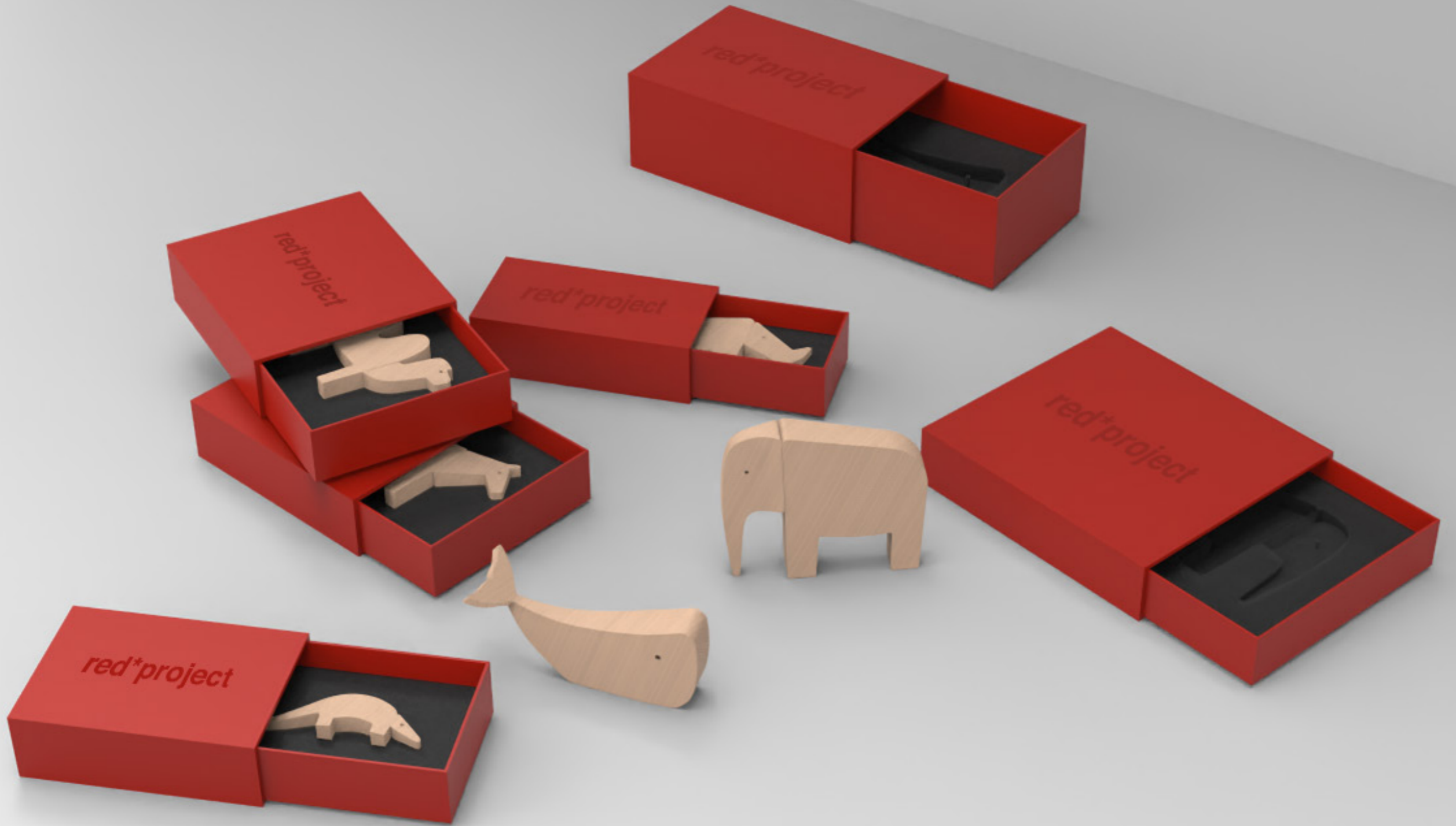
Značka predpokladá v budúcnosti spoluprácu a kooperáciu s inými značkami, firmami či výrobcami na poli designu.

Obr. 30–35 Certifikáty pravosti

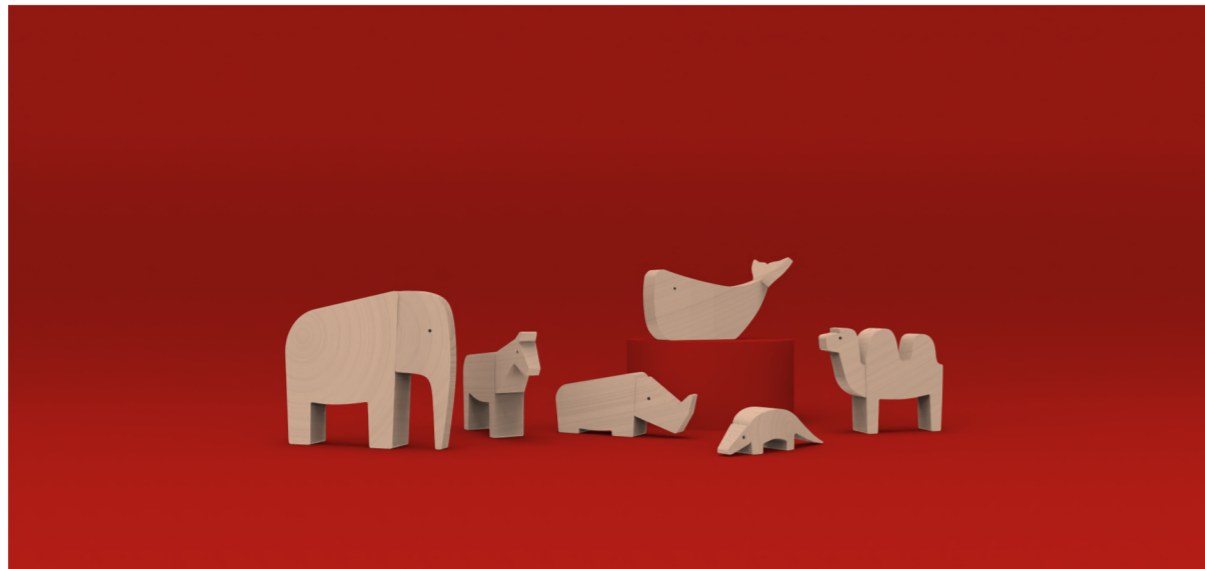

Obr. 36 Ďakovná kartička

Obr. 37 – 38 Vizualizácia balenia

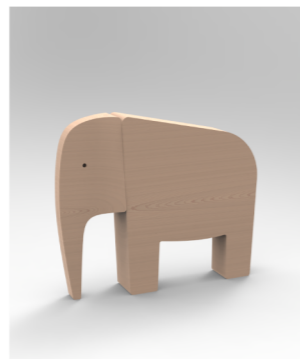

collection 2021

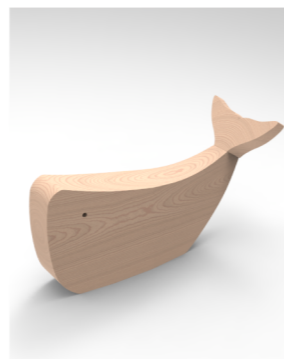
bactrian camel

be a part of

african forest elephant

be a part of

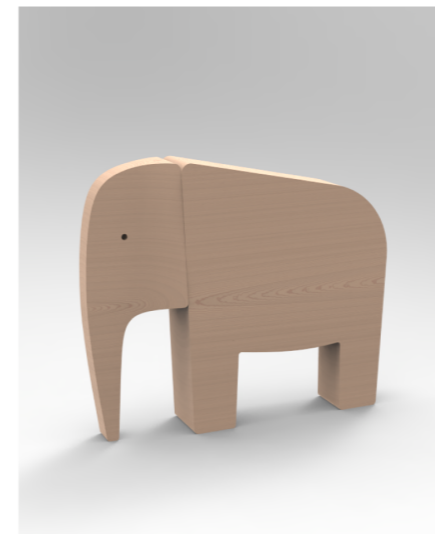

north atlantic right whale

be a part of

red*project supported exactly 968 485 Euro to fight against the extinction of endangered species

968 485 €

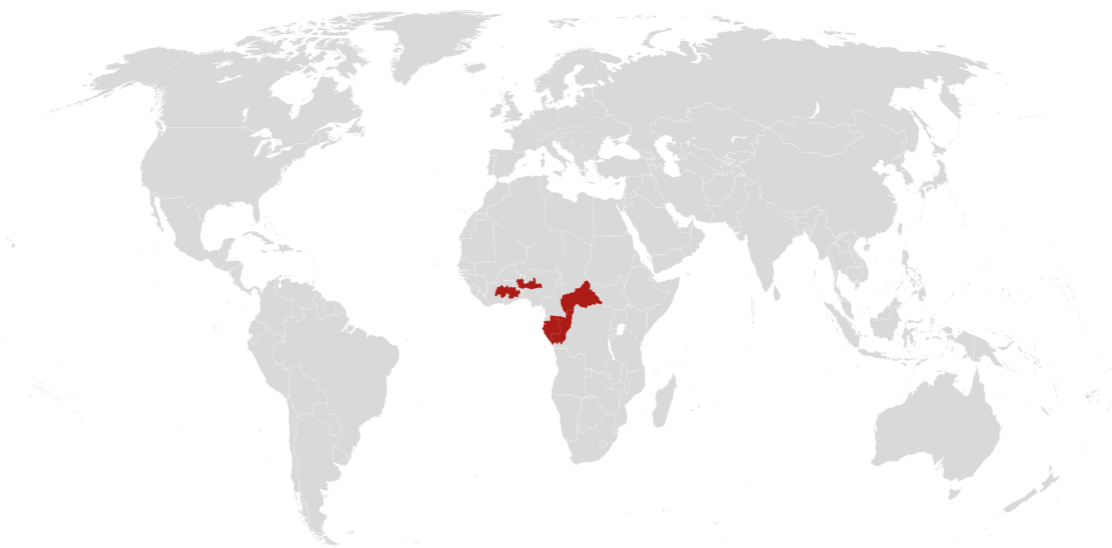

african forest elephant

<unknown>

In March 2021, for the first time in the history, they were mark as critically endangered on the Red List of Endangered Species. Over the last 31 years, the number of African forest elephants has fallen by 86%. This was due to the enormous increase in poaching. Another reason is the change in their natural habitat, especially for agricultural and other land use. The natural environment of their occurrence has decreased by two thirds as a result of the expansion of human activity over the last 30 years.

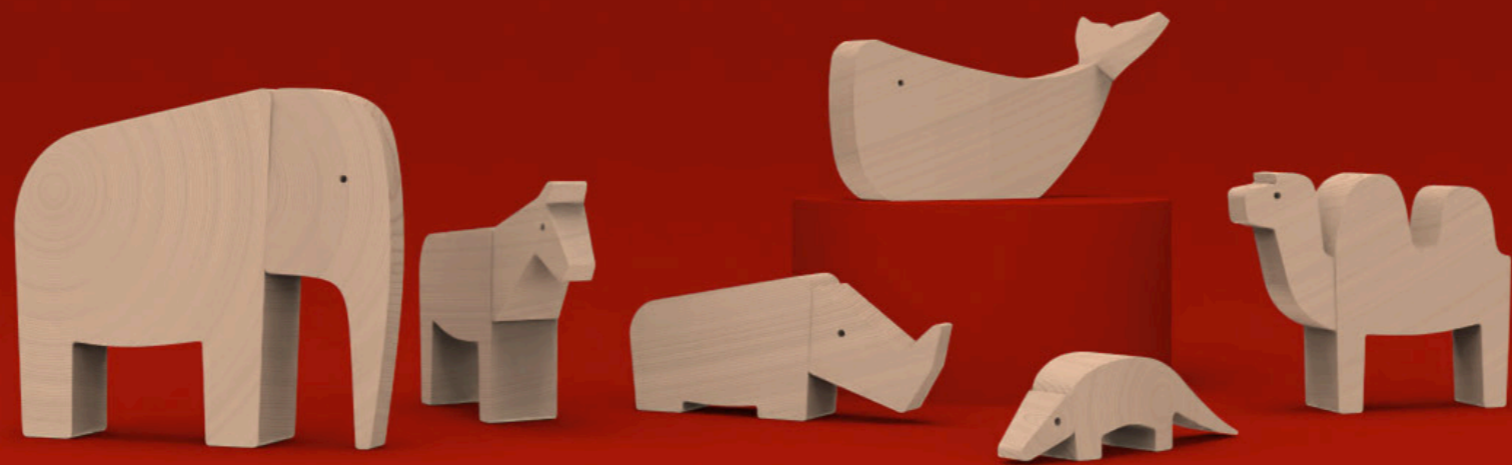
be a part of

IUCN Red List of Threatened Species

red*project má určite ešte mnoho chýb a múch, no vidím potenciál v rozvoji a budúcnosti tohto konceptu. Vidím zmysel v zaoberaní sa týmito témami a tiež považujem za dôležité rozširovať túto myšlienku čo najširšiemu spektru ľudí. Myslím, že ako základ pre budovanie niečoho ďalšieho, tento projekt spĺňa všetky potrebné parametre.

Celý tento projekt vznikol nie len ako diplomová práca, ale aj ako akési pomyselné ukončenie jednej životnej etapy. Nie je náhoda, že som si vybrala spracúvať tému, ktorou som toto štúdium začala. Do celej práce som sa snažila okrem konceptu vložiť aj osobný a intímny význam a symboliku, ktorú na prvý pohľad určite nie je vidieť. Vložiť do nej niečo, čo mi pomôže uzavrieť túto časť môjho života.

Prácu na tomto projekte vnímam ako veľmi prínosnú. Nie preto, že som sa naučila niečo o navrhovaní produktov, ale preto, že som sa naučila prekonávať prekážky a nazbierať silu aj v momente, kedy zdanlivo neexistuje jediný dôvod to urobiť.

Uvedomila som si, že myšlienka je dôležitá, a že dokáže byť silnou motiváciou sprevádzanou činmi. Že výsledok je cesta k nemu a to, čo na tej ceste stretávate.

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: BcA. Beáta Palíková

datum narození: 29. 2. 1996

akademický rok / semestr: LS 2021

obor: Design

ústav: 15150 Ústav designu

vedoucí diplomové práce: MgA. Jan Jaroš

téma diplomové práce: **Hračka jako symbol ekologického problému.**

viz přihláška na DP

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Návrh a realizácia kolekcie hračiek, ktorá symbolizuje ohrozené druhy zvierat. Cieľom projektu je poukázať na dopad ekologického problému a prostredníctvom hračiek túto problematiku priblížiť širšiemu spektru spotrebiteľov.

2/ Pro AU/ součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program

Pro D/ součástí zadání budou jasně a konkrétně specifikované jednotlivé fáze projektu, které jsou nezbytnou součástí řešení

1./ vymedzenie témy, špecifikácia cieľov projektu

2./ rešerše, mapovanie konkurenčného prostredia

3./ návrhový proces

4./ technické špecifikácie, dokumentácia

5./ prototypovanie produktu, výroba, produkcia

6./ fotodokumentácia výsledného prototypu

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítko zpracování

Portfolio 2x

Model 1:1

Plagát 2x

Technická dokumentácia

Elektronické data 2x (CD)

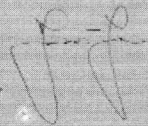
4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

Funkčný prototyp kolekcie hračiek, z priameho materiálu, v mierke 1:1 a jej fotodokumentácia.

Datum a podpis studenta

24. 02. 2021

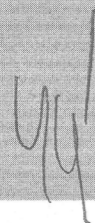
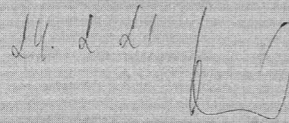
Datum a podpis vedoucího DP

Datum a podpis děkana FA ČVUT

registrováno studijním oddělením dne

01-03-2021

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT: BcA. Beáta Palíková
 AR 2020/2021, ZS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:
 (ČJ) red*project
 (AJ) red*project

JAZYK PRÁCE: slovenský

Vedoucí práce:	MgA. Jan Jaroš	Ústav: 15150
Oponent práce:	MgA. Tereza Talichová	

Klíčová slova
 (česká): hračka, kolekcia, enviromentálna kríza, projekt,

Anotace
 (česká): red*project je kolekcia drevených hračiek, ktorá sa snaží upriamiť pozornosť na dopad environmentálnej krízy. Kolekcia ilustruje zvieratá, ktoré sú zahrnuté na tzv. Červenom zozname ohrozených druhov. Pomocou hračky/objektu sa snaží problematiku komunikovať širšiemu spektru spotrebiteľov a priblížiť tak realie problému mladšiemu užívateľovi. Kolekcia je koncipovaná ako štart charitatívnej činnosti, ktorá prostredníctvom designu dokáže dvíhať povedomie o ekologických problémoch.

Anotace (anglická): red*project is a collection of wooden toys that seeks to draw attention to the impact of the environmental crisis. The collection illustrates the animals that are included in the so-called Red list of endangered species. With the help of a toy/object, it tries to communicate the issue to a wider range of consumers and thus bring the realities of the problem closer to a younger user. The collection is conceived as the start of a charitable activity that can raise awareness of environmental issues through design.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou prací vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne 20. 5. 2021

podpis autora-diplomanta

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolia a CD.

OBRAZOVÉ PRÍLOHY

- Obr. 1 <https://www.dezeen.com/2015/09/12/menu-nepal-projects-collection-norm-after-room-note-hint-of-neon-soft-furnishings/>
- Obr. 2 <https://www.dezeen.com/2018/01/27/ecobirdy-childrens-furniture-recycled-plastic-circular-economy-maison-objet/>
- Obr. 3 <https://www.dezeen.com/2020/09/14/endangered-animals-wins-dezeen-samsung-out-of-the-box-competition/>
- Obr. 4 <https://www.dezeen.com/2014/05/29/bcxsys-mixed-animals-toys-magnets-kick-starter/>
- Obr. 5 <https://www.inveno.cz>
- Obr. 6 <https://www.connox.co.uk/categories/decoration/decorative-accessories/rosendahl-woodenmonkey.html>
- Obr. 7 <https://mindsparklemag.com/design/muzo-wooden-toys/>
- Obr. 8 <https://www.designmag.cz/produkty/71623-kutulu-predstavili-kolekci-drevenych-hracek-inspirovanou-mytologii.html>
- Obr. 9 <https://www.iucnredlist.org/search/stats?searchType=species>
- Obr. 10 <https://www.elephanthills.com/pangolin-and-other-rare-species-on-camera-trap-khao-sok/>
- Obr. 11 https://creatures-of-the-world.fandom.com/wiki/Javan_Rhinoceros
- Obr. 12 <https://www.savethatass.org/wildass.html>
- Obr. 13 <https://focusingonwildlife.com/news/endangered-right-whales-suffer-losses-that-threaten-their-future-survival/>
- Obr. 14 <https://financialtribune.com/articles/environment/40702/bactrian-camels-on-the-brink>
- Obr. 15 <https://www.worldwildlife.org/species/forest-elephant>
- Obr. 16 Archív autora, Palíková, B.
- Obr. 17 Archív autora, Palíková, B.
- Obr. 18 Archív autora, Palíková, B.
- Obr. 19-22 Archív autora, Palíková, B.
- Obr. 23 Archív autora, Palíková, B.
- Obr. 24-29 Archív autora, Palíková, B.
- Obr. 30-35 Archív autora, Palíková, B.
- Obr. 36 Archív autora, Palíková, B.
- Obr. 37 Archív autora, Palíková, B.
- Obr. 38 Archív autora, Palíková, B.

ZDROJE

1. The IUCN Red List of Threatened Species. (n.d.). IUCN Red List of Threatened Species. <https://www.iucnredlist.org/en>
2. International Union for Conservation of Nature. (n.d.). IUCN. <https://www.iucn.org>
3. CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora), Joint Meeting of the Animals and Plants Committees, Shepherdstown (United States of America), 7–9 December 2000, retrieved 14 November 2012
4. Society, N. G. (2011, marec 17). Endangered species. National Geographic Society. <http://www.nationalgeographic.org/encyclopedia/endangered-species/>
5. Society, N. G. (2011, marec 17). Endangered species. National Geographic Society. <http://www.nationalgeographic.org/encyclopedia/endangered-species/>
6. Sunda pangolin, facts and photos. (2020, marec 19). Animals. <https://www.national-geographic.com/animals/mammals/facts/sunda-pangolin>
7. Javan Rhino. (n.d.). World Wildlife Fund, z <https://www.worldwildlife.org/species/javan-rhino>
8. Rivera, M. A. (n.d.). Why Is the African Wild Ass Endangered? Pets on Mom.Com. m z <https://animals.mom.com/african-wild-ass-endangered-1729.html>
9. North Atlantic Right Whale | Species | WWF. (n.d.). World Wildlife Fund. z <https://www.worldwildlife.org/species/north-atlantic-right-whale>
10. <https://plus.google.com/113403756129291503583>. (2016, máj 2). Bactrian Camels on the Brink. Financial Tribune. <https://financialtribune.com/articles/environment/40702/bactrian-camels-on-the-brink>
11. African elephant species now Endangered and Critically Endangered—IUCN Red List. (2021, marec 25). IUCN. <https://www.iucn.org/news/species/202103/african-elephant-species-now-endangered-and-critically-endangered-iucn-red-list>